Ára: 20 fillér

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház) Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XX. évf. 243. sz. 1943. október 27 szerda

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyedévre 15.— pengő. — Egyes szám ára: hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Keleten a küzdelem óriási arányokat öltött

Hatalmas csata a Dnyeper-könyökben ~ Krivojrognál sikeres német ellentámadás volt, a német csapatok Dnyepropetrovszkot a hadifontosságú berendezések elpusztítása után kiürítették Kricsevnél is nagy küzdelem folyik ~ A 9. angol hadsereg lassú beszivárgása a Balkánra

Szófiában cáfolják a Bulgáriáról szóló álhireket
Német közlés Neubacher követ délkeleteurópai megbizatásáról

Elképzelhetetlen arányokat és hevességet ér el a keleti fronton folyó nagy küzdelem. A szovjet óriási embertartalékából újabb és újabb tömegeket vet harcba, a hadianyagot is számolatlanul veti a csatába. Igy érthető meg az a súlyos nyomás, mely az ezerkilométeres front más és más szakaszán érvényesül. A német elhárítás számol az egész front hosszában elővetett újabb és újabb tömegekkel, így a főszempont az, hogy seholsem következzék be frontáttörés, illetve bekerítés, továbbá pedig az, hogy mentől kevesebb áldozattal lehessen kivédeni az orosz tömegtámadásokat. Ezért presztizs szempontok nem jönnek számításba.

A legsúlyosabb a csata a Dnyeper-könyökben. A szovjet offenziva konturjai itt nagy bekerítési szándékra mutattak, a német védelem azonban a rugalmas védekezés módszerét választotta. Ennek keretében került sorra a Dnyeper-sarok északkeleti pontján levő Dnyepropetrovszk városának kiürítése, ami a hadi fontosságú berendezések elpusztítása után következett be.

A harcok másik gyujtópontja Krivojrog, ahol a szovjet újabb támadó erőket vetett harcba. Ennek a pontnak a védelmére a német hadvezetőség is nagy súlyt helyez, ezért páncélos ellentámadások követték a szovjettámadását. Jellemző egyébként, hogy a szovjet mind északabbra is kiterjeszti az offenzivát, most már Kricsevtől nyugatra is támad. Egyes szakértők azt mondják, hogy a kedvező száraz időt akarják kihasználni, de mind nagyobb annak a valószínűsége, hogy a moszkvai konferencia időpontja is közrejátszik.

A szovjet a déli fronton Melitopoltól és Zaporozsjétől délkeletre még az eddiginél is nagyobb elkeseredettséggel folytatja támadásait s egyúttal Krivojrog ellen is újabb erőket vet csatába, mert döntést akar kicsikarni, állapítják meg a német véderő körében. A küzdelem elérte tetőpontját, azonban ugyanakkor hangoztatják hogy ez az állapot még hosszabb ideig is eltarthat.

DÉL-OLASZORSZÁGBAN

A német csapatok az utóbbi napokban néhány szakaszon arcvonalrövidítő mozdulatokat hajtottak végre anélkül, hogy az angolok és amerikaiak ebben megzavarhatták volna őket és ezzel harci erejüket még jobban tömöríthették — jelenti az Interinf. A mozdulatok azzal a fontos eredménnyel jártak —, hogy a német biztosító vonal most egyforma mélységben tagozódik az egyik tengerpattól a másikig, úgyhogy egységes védelmi berendezés alakult ki. Ennek következtében megszünt az a hátrány, hogy az arcvonal, amely földrajzilag a nápolyi öbölre, az Apenninekre és a foggiai síkságra terjeszkedett ki, három részre volt osztva. Ehelyett most egységes szerkezetű védővonal létesült, amely a dombos és hegyes vidékekre támaszkodik és sokféle taktikai lehetőséget nyujt. A hadihelyzet képe alapjában véve most is ugyanolyan, mint amilyen a tíznapos salernói csata után volt. A főharcok még egyáltalán nem kezdődtek meg és a német kötelékeknek sikerült erőiket annyira kimélni, hogy minden kezdeményezés a kezükben maradt. Ezzel a lehetőséggel majd a legalkalmasabb időpontban és az ecélra megválasztott térségben fognak élni, hangoztatja a jelentés.

A svájci sajtó élénken foglalkozik az olasz harctérrel. A Neue Zürcher Zeitung londoni levelezőjének jelentése szerint Alexander tábornok nyiltan beismerte, hogy az olaszországi stratégiai vezérek semmiképpen sem hozták ki a legkedvezőbb feltételeket a hadsereg számára Ez a beismerés új életre keltette a vitát a 8. és 5. hadsereg lassu haladásának okairól és következményeiről. Róma felé való gyors előretöréssel Londonban már egyáltalában nem számolnak, hanem ellenkezőleg szívós és hosszas harcokat várnak.

A Basler National Zeitung katonai szakértője a többek között ezeket irja: A szövetségesek hadviselése előttünk ezidőszerint érthetetlen. Bizonyára igen fontos indokok játszanak szerepet, amelyeket egyáltalában nem ismerünk. Nem lehet megérteni, hogy a nagy túlerőben levő szövetségesek miért engedik meg, hogy egyik görög szigetet a másik után elvegyék tőlük, miért engedik meg, hogy a Görögországba vezető útat Kefalonia és Korfu, német megszállásával elzárják, miért nem siettek segitségére a balkáni felszabadító hadseregeknek, — amelyek nyitva tartják előttük a dalmáciai partraszállási kikötőket, sőt olaszországi stratégiájukat sem lehet megérteni, amelyet Kesselring tábornokkal szemben követnek, aki igen ügyesen végtelen időveszteségre kényszeríti őket. Nem tudjuk mit csinálnak a még ittlevő nagy hadseregek.

A BALKÁNI HELYZET

Feltűnő hírt közöl a svéd sajtó. A Dagens Nyheter jelenti Zürichből, hogy zágrábi semleges politikai megfigyelők benyomása szerint az angol hadsereg lassú beszivárgásba kezd a Balkánon. Arról van szó hogy megerősítsék Mihalovics tábornok és Tilo alakulatait.

Német részről megemlékeztek a dalmáciai és balkáni helyzetről és megállapították, hogy a német véderő jelentései ezeknek a harctereknek eseményeiről azért nem szoktak beszámolni, mert tulajdonképpen nincs is arcvonal. Azok a hirek, amelyeket az ellenséges hírszolgálat terjeszt, ezeknek a harctereknek egymás ellen is harcoló bandáinak erejéről, erősen túlzott, annak ellenére, hogy a harcok, amelyeket német körök inkább nagyszabású rendőrségi akciónak jellemeznek, elég komolyak és még hosszabb ideig tarthatnak.

BOLGÁR CÁFOLAT

A Bolgár Ti-t illetékes helyen felhatalmazták, hogy a legerélyesebben cáfolja meg azokat a bizonyos külföldi ujságok és hírszolgálati irodák által terjesztett fantasztikus híreket, amelyek azt állítják, hogy Szófiában és másutt megbeszéléseket folytattak egy balkáni konföderáció megteremtése érdekében. A Bolgár TI erélyesen cáfolja azokat a híreszteléseket is, amelyek szerint különleges katonai intézkedéseket tettek Bulgária egyes szomszédai irányában, a szövetséges invázió esetére. Cáfolja továbbá a bolgár határok megváltoztatásáról szóló híreket, valamint azokat a híreszteléseket, amelyek szerint Bulgária a Balkánon újabb megszállási övezet védelmét vállalná.

NEUBACHER KÖVET MEGBIZATÁSÁRÓI

illetékes német közlés történt. Berlin mértékadó köreiben azt a tevékenységet, amelyet dr Neubacher követ ezidőszerint Európa délkeleti részén fejt ki, úgy jelölik meg, mint Olaszországnak e térségből való kikapcsolódása által teremtett helyzet következményeit. Neubachernek az a megbízatása, végezzen előkészitő munkát, hogy Európa délkeleti része lehetőleg még a háború alatt szolidáris alkatrésze legyen az e térség különböző vidékei és lakosai külön érdekeinek és kívánságainak egyidejű figyelembevételével. Ennek a tevékenységnek első eredményei, amelyek Albániában vannak, Horvátországban és Szerbiában már láthatók egy megbékéltető politika sokat igérő kezdetének tekinthetők és olyan fejlődés útját vannak hivatva egyengetni, amelyek mint ezt hangoztatják, aligha ütközhetnek Törökország érdekeivel. A német álláspontot úgy lehet összefoglalni, mint kedden a Wilhelmstrassen közölték, hogy „Németország Délkelet-Európában baráti viszonyba kiván jutni, hogy ez a térség hasznos funkcióját necsupán Közép-Európa érdekében, hanem saját javára ismét felvehesse minden bárminő téridegen zavaró befolyás kiküszöbölése mellett".

A MOSZKVAI ÉRTEKEZLET

immár második hetébe lépett, de még mindig nem lehet tudni semmi biztosat az ott történtekről. Mindazonáltal a hírszolgálati irodák adják a bizalmas információkon alapuló, de ellenőrizhetetlen jelentéseket.

Igy az Exchange Telegraph diplomáciai munkatársa azt jelenti Moszkvából, hogyha váratlan esemény nem történik, a moszkvai értekezlet síma lefolyását a hétfői ülés után máris biztosítottnak lehet tekinteni.

Az eddigi megbeszélések egyik kézzelfogható eredménye hír szerint az, hogy a három nagyhatalom részvételével haladéktalanul állandó közös szerv alakul, amely elegendő felhatalmazással rendelkezik ahhoz, hogy a jövőben felmerülő kérdéseket késedelem nélkül tárgyalás alá vehessen és megoldásra vihessen. Egy ilyen szerv felállítása elsősorbn az oroszok kívánságának felel meg. Elmondható, — hogy a Kreml nagy súlyt vet egy ilyen nemzetközi szerv megalakítására.

Molotov, Eden és Hull mögött immár 24 tárgyalási óra áll. Természetesen még mindig a katonai kérdések játszák a döntőszerepet. Jellemző, hogy az orosz sajtó egyáltalán nem közölte Smuts tábornok beszédét és nem is fűzött megjegyzéseket hozzá. Ez valószínűleg azért történt, mert az orosz küldöttség azon fáradozik, hogy biztosítsa a második arcvonal időpontjának a jövő tavasznál korábbi időre való helyezését.

TÖRÖK POLITIKAI KÖRÖK

annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy az értekezlet nagymértékben hozzájárul az általános politikai és katonai helyzet tisztázásához, különösen Délkelet-Európában. Ankarában meg vannak győződve arról, hogy a moszkvai értekezleten szóbakerül a Balkán-kérdés is minden politikai és katonai lehetőségeivel együtt. Jalcsin, a „Tanin" című lapban foglalkozik azzal a kérdéssel, miért nem indítanak a szövetségesek támadást a Balkán ellen. Jalcsin azt hiszi, hogy a moszkvai értekezleten ezt a kérdést is tisztázzák, tekintettel arra, hogy a jelenlegi bizonytalan helyzet a legkülönbözőbb hírverésre ad alkalmat.

FINNORSZÁG

a Moszkvából érkező jelentéseket fokozódó feszültséggel kisérik, mert minden jóslás ellenére, amelyeket az értekezlet megnyitása előtt lehetett hallani, mind valószínűbbé válik, hogy Moszkvában Finnország is szóbakerült, vagy szóba fog kerülni. Emellett mindenki tisztában van azzal, hogy a helyzetre való tekintettel Oroszországnak megvan a lehetősége arra, hogy követelései teljesítése érdekében nyomást gyakoroljon az angolszász szövetségeseire. A közvélemény egy része bizakodóan itéli meg a helyzetet arra való hivatkozással, hogy a Szovjet-Unió a nyugati hatalmak segítése nélkül nem érhet el végleges sikert. A közvélemény túlnyomórésze azonban inkább a jobboldali sajtó borúlátó nézetét osztja.

A ROMÁN SAJTÓ

érdeklődésének előterében változatlanul a moszkvai háromhatalmi értekezlet áll. A sajtó eddigi magatartásával szemben érdekes, hogy eredeti értesülések, illetve találgatások szinte teljes egészükben hiányoznak a lapok hasábjairól, egy-két angolszász hírforrás szórványos jellegű idézésén kívül.

TÖKÉS FOTO
PÜSPÖKI PALOTA

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Sokkal érdekesebb a TP következő bukaresti jelentése:

„Azok a tanácsok, amelyeket Wickham Steed angol közíró a londoni rádió útján a románoknak adott, hogy alkalmazkodjanak a szövetségesek kívánságaihoz, Romániában nem váltották ki azt a hatást, amelyet Steed várt tőlük.

Steednek azok a leleplezései, hogy Romániának a moszkvai konferenciától nem lehet semmi jót várnia és tanácsa, hogy legjobban tenné, ha a konferencia határozatainak feltétel nélkül alárendelné magát, azok szemét is felnyitotta, akik idáig abban az ábrándképben ringatták magukat, hogy országukat szükség esetén a szovjettel szemben az angolszász államok csupán egoisztikus okokból is védelmükbe veszik. Azokat az álmodozókat, akik egy keleti államszövetségről, vagy egy angolszász védnökség alatt álló védő-övezetről ábrándoztak, kijózanították Steed szavai. A román nemzetnek a harc folytatására való elhatározottságát a román politikai körök szerint az ilyen hamis előfeltételekből kiinduló állítólagos barátok nyilatkozatai még csak megerősíthetik. Általános tetszés fogadta a „Capitala" című lapnak azt a kijelentését, hogy Wickham Steed megértheti, ha a románok az ő általa ajánlott öngyilkosságot visszautasítják."

MÁSODIK FRONT

A szovjet álláspont még mindig a második front körül forog Erre vall a szovjetkormány új lapjának a cikke, mely azt hangoztatja, hogy a brit és amerikai hadsereget még távolról sem használják fel arra a feladatra, amelyre fel kellene használni. Ezek a csapatok még egyáltalán nem mérkőztek meg igazán a főellenséggel, Németországgal. Ha most felveszik nyugaton a harcot a német hadsereg ellen, akkor nagyban hozzájárulnak a háború megrövidítéséhez.

A cikkíró szerint a Szovjetuniónak, Lengyelországnak, Norvégiának és Görögországnak igényeik kielégítése tekintetében elsőbbséget kell kapniok, mert gazdaságuk a háború folyása többet szenvedett mint Anglia és az Egyesült Államok gazdasága. (Bud. Tud.)

Német hadijelentés

A német véderő főparancsnoksága közli:

A keleti arcvonal déli részén nétfőn a harcok **Melitopol szakaszán és Zaporozsjétól délnyugatra** különös hevességüekké fokozódtak. Elkeseredett küzdelemben felfogtuk az ismételten előretört ellenséges támadásokat és néhány betörést elreteszeltünk.

A Dnyeper-könyökben továbbra is súlyos harcok folynak. Csapataink a hadifontosságú berendezések elpusztítása után kiürítették Dnyepropetrovszk városát.

Krivojrog ellen a szovjet új erőket indított támadásra. A várostól északra a napok óta tartó harcok hétfőn is szünet nélkül tovább tartottak.

Az ellenség oldalába északnyugat felől páncélos kötelékeink által indított ellentámadás betört a bolsevisták készenléti állásaiba és ezzel lényeges tehermentesítést vitt a Krivojrog mellett harcoló német csapatoknak. A betörési térség elreteszelő arcvonalain az ellenség számos támadása eredménytelen maradt.

Kremencsugtól északnyugatra az egyik hídfőből a szovjet nagy erővel támadott, de ellentámadással visszaszorítottuk.

Kievtől délnyugatra és északra, valamint Csernigovtól északnyugatra egyes helyeken heves helyi harcok voltak, de ezekben a szovjetet mindenütt visszavertük.

Kricsevtől nyugatra a bolsevisták több lövészhadosztállyal széles arcvonalon támadásra indultak, lendületes ellentámadásokkal megtisztítottunk betörési helyeket és az ellenséges támadó kötelékeket kiindulási pontjaikra vetettük vissza.

A Szmolenszktől nyugatra és a Velikije Lukitól délre levő harci térségből csak csekély harci tevékenységet jelentenek.

A légi fegyvernem, mely román repülőkötelékekkel különösen a keleti arcvonal déli részében érezhetően tehermentesítette a súlyos elhárító harcokban álló csapatokat, az október 22-től 25-ig terjedő időben 188 szovjet repülőgépet lőtt le. Ez idő alatt 14 repülőgépünk veszett el.

Dél-Olaszországban csak egyes szakaszokon voltak előőrsütközetek.

A haditengerészet biztosító járművei a Trondheimtől északra fekvő tengerrészen megrongáltak két brit gyorsnaszádot. Ezek közül az egyiket kevéssel utóbb egy német vadászrepülőgép elsüllyesztette.

A német gyorsnaszádok az október 25-ére virradó éjszaka előretörtek az angol keleti partok ellen és harcba keveredtek brit rombolók, tüzérségi gyorsnaszádok és biztosító haderők túlerőben levő kötelékével. Egy angol őrhajót elsüllyesztettünk és több ellenséges tüzérségi gyorsnaszádot megrongáltunk. Két gyorsnaszádunk elveszett. Legénységüket túlnyomórészt meg lehetett menteni.

A megszállt nyugati területeken és a Földközi-tenger térségében a légi fegyvernem és a haditengerészet kötelékei lelőttek 20 brit-északamerikai repülőgépet. (MTI)

Tartalékok bevetése Keleten

Berlin, október 26. Német katonai körök véleménye szerint a keleti arcvonal harcai a Dnyeper-vonalon nagy hadászati összefüggésben állnak s mint ilyent kell tekinteni.

Berlinben rámutatnak arra, hogy a Szovjet állandóan rendkívül nagyszámú csapatokat és nehéz fegyvereket vet a küzdelembe. Látszólag ki nem apadó tartalékból meríti a Szovjet már három hónapja embereit, páncélosait, repülőit és tüzérségét. A német katonai körökben csupán annyit említettek, hogy a harcok rendkivül hevesek és az orosz támadások igen súlyosak, azonban a német elhárítás is egyes szakaszokon rendkivül sikeres.

Katonai körök egyelőre nem tájékoztatnak a német részről tett ellenrendszabályokról, — azonban Berlinben nem csodálkoznánk azon, ha megfelelne a valóságnak a moszkvai jelentés, hogy a német hadvezetés jelenlegi helyzetét operatív tartalékok bevetésével szándékozik tisztázni.

Szovjet lap és a jóvátétel

Bern, október 26. Moszkvai jelentés szerint a „Háború és munkásosztály" című lapban a nemzetközi gazdaságpolitikai kérdések szóvivője kifejti, az orosz elméletet a jóvátételi kérdésekben. Eszerint jóvátételi fizetések teljesítésére gondolnak szovjet részről, ezek azonban nem pénzbeli, hanem természetbeni fizetést jelentenének, hogy elkerüljék az elmúlt világháború után felmerült transzfer nehézségeket. Ettől függetlenül közvetlen jóvátételnek tekintik a háborús károk helyreállítását idegen munkaerőkkel.

Német közlemény a svéd utasszállító gép lelövéséről

Berlin, október 26. Illetékes német helyről közlik: Bármennyire sajnálatos is, hogy egy svéd utasszállító repülőgépet egy német hadigép lelőtt, épp oly felelőtlenül jártak el azok — itteni felfogás szerint —, akik megengedték, hogy egy angol mintájú közlekedési gép a szükséges óvintézkedések nélkül érintsen kifejezetten veszélyeztetett légi területet. A sajnálkozásnak német részről megfelelő formában kifejezést adtak. Német részről e svéd légiforgalmi társaságot figyelmeztették az ilyen vállalkozás veszélyességére és kijelentették, hogy esetleges szerencsétlenség esetén semmiesetre sem vállalhatnak felelősséget.

Cáfolat a Mussoliniről terjesztett külföldi hírekre

Nehéz a fasiszta újjáépítés, mégis megvalósítják, — mondta Berlinben Preziosi.

Berlin, okt. 26. A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: Preziosi olasz államminiszter, aki különböző megbeszélésekre Berlinbe jött, ujságírók előtt kifejtette, hogy véleménye szerint milyen nehéz megteremteni az új alapot Olaszországban. Ezt a feladatot azonban ennek ellenére meg fogják oldani. A nehézségeket mindenki ismeri. Egészen elölről kell kezdeni a munkát, a hadsereg, a párt és a köztisztviselői kar felépítése céljából. A Badoglio-korszak megmutatta, hogy kik a hű fasiszta párttagok és tisztviselők, a kiválogatás tehát önmagától megtörtént. A hadsereg kicsi lesz, de elsőrangú válogatott tisztikar irányítja majd. Ugyanez áll a fasiszta pártra is. A köztársasági fasiszta párt főleg a munkásság, parasztság és középosztály soraiban keresi híveit. A munkásságot szociális intézkedésekkel akarják megnyerni.

Preziosi végül állást foglalt az egyik svájci lapnak azzal a jelentésével kapcsolatban, hogy Mussolini vissza akar vonulni a politikai élettől és Grazianit jelölné ki utódjául. A szóbanforgó svájci lap olyanokat is állított, hogy Mussolini, amióta kiszabadult a fogságból, állandóan Németországban van. Az effajta híresztelések annyira ostobák, — jelentette ki Preziosi, — hogy nem is érdemes megcáfolni. Száz és száz olasz látta az utóbbi hetekben Mussolinit Észak-Olaszországban, sőt beszélt is vele.

Genf, okt. 26. A La Suisse című lap jelenti Chiassóból, hogy a római rádió közlése szerint jelentős erejű német csapatok haladtak át Eszak-Olaszországon. A csapatokat a középolaszországi arcvonalra viszik.

A Vatikánban nincsenek politikai menekültek

Berlin, okt. 26. Illetékes német helyről közlik, hogy tiszta koholmány az amerikai-angol részről terjesztett állitás, mintha a Vatikán sok politikai menekültnek nyujtana menedéket. Sem a fasisztapárt elelnségei, sem pedig a fasiszta nagytanácsnak azok a tagjai, akik Mussolini ellen szervezkedtek, vagy bármiféle külföldi francia ujságírók és művészek, akik állitólag a németek elől akartak magukat biztonságba helyezni, nem találtak védelmet a Vatikán város falai között, a képzelet birodalmába tartozik. Ugyan e forrásból egy svéd lap által átvett hiresztelés arról számol be, mintha Felső-Olaszországban tömegesen tartóztattak volna le lelkészeket, továbbá mintha Schuszter milánói bibornost korlátoznák mozgási szabadságában. (MTI)

A pápa október 31-én beszédet mond

Mint a római rádió jelenti, a pápa október 31-én a perui eucharisztikus kongresszus befejezése alkalmával a vatikáni rádió útján beszédet fog mondani. (MTI).

Japán kormánynyilatkozat

Tokió, okt. 26. (NTI) A Tenno jelenlétében nyilt meg a japán parlament rendkivüli ülésszaka. Tozso tábornok, miniszterelnök az ülésen *felolvasta a kormány nyilatkozatát, amely felszólítja a népet, fokozza még jobban belső harci erejét.* A belső erő fokozásának legfontosabb követelménye a *fegyveripar gyorsított ütemű megnagyobbítása, elsősorban a légi fegyvernem nagyarányú megerősítése.* Ebbe a háborúba Japán akarata ellenére sodortatott bele. Az ország Nagy-Keletázsia létéért és felszabadításáért harcol. A legkisebb kétség sem lehet azirányt, hogy ebben a háborúban a győzelem Japán oldalán lesz.

— A tengelyhatalmak győzelmi kilátásait — folytatta a miniszterelnök — Badoglio lépése a legkisebb mértékben sem érintette. Hála a Führer bölcs és messzemenő rendszabályainak, a Duce most abban a helyzetben van, hogy az ő szellemében működő emberekkel együtt újból felveheti a harcot az angolok és amerikaiak megsemmisítésére.

— *Japán szilárdan vár és hisz* — mondotta, — hogy a német szövetségestárs adandó időben kivívja az új hadműveletekben a kivánt sikert és hogy hamarosan felvirrad a nap, amikor Japánnal teljes együttműködésben térdre kényszeriti Eszak-Amerikát és Angliát. Vangcsingwei Japánnal teljes egyetértésben azért harcol, hogy Kina a kínaiaké legyen és hogy Keletázsia népei felszabaduljanak. Sajnos Csungking továbbfolytatja a testvérviszályt és nem vesz részt a keletázsiai népek közös harcában. Japán nem hajlandó nyugodtan nézni az indiaiak tömeges pusztulását és az Indiában uralkodó zavaros állapotokat. Ebből az okból Japán a jövőben a legnagyobb együttműködést biztositja a Bose veztése alatt álló szabad indiai kormány számára. (MTI)

Kormányrendelet a tilos területekről és tilos övezetekről

A hivatalos lap mai száma közli, hogy az ország területének azok a részei, amelyeken a személyi forgalmat fontos állami érdekből szigorubb ellenőrzés alá kell venni, mint tilos területek korlatozások alá esnek.

A tilos területekre belépni, illetőleg azon tartózkodni csak annak szabad, aki erre a hatóságtól engedélyt kapott. A tilos övezeti szakaszba nem lehet belefoglalni a törvényhatósági jogú és a megyei városok belső területét. A tilos övezeti szakaszokat az országhatár mentén legfeljebb tiz kilométer széles övezeten belül a honvédelmi miniszter a belügyminiszterrel egyetértve jelöli ki. Elrendelhetik a tilos övezeti szakaszokra vonatkozóan, hogy az ott lakók, vagy tartózkodók megfelelő személyazonossági igazolványt hordjanak magukkal, továbbá, hogy a fényképezést stb. engedélyhez kössék.

A tilos területre való belépésre, illetve ott tartózkodásra az engedélyt a honvédelmi miniszter által kijelölt katonai hatóság adja meg.

Dr Mester István előadása

„A mai természettudományos világkép"ről a középiskolai tanárok továbbképző tanfolyamán

A középiskolai tanárok továbbképző tanfolyamán a Dóczi intézetben dr. Mester István koll. gimn. tanár tartott értékes előadást »A mai fizikai világképről«.

Az előadó rámutatott arra, hogy a fizika világképe állandóan változik, finomodik. Különösen az utolsó húsz év fizikai világképében beállott változás a legmélyrehatóbbak közé tartozik, melyek valaha is előfordultak egy tudomány fejlődéstörténetében.

Einstein elmélete szerint kiderül, hogy a világtér görbült és, hogy kozmikus dimenziókban a földi mérések a tér- és időmértékekben más összefüggésekre vezetnek, sőt a nehézkedés is más fogalmazást kap. A kicsinyek világára vonatkozó világképünk megváltozását nagyban előkészitette az elektromágneses fényelmélet, mely a fénytant az elektromosság egyik részéve tette. A hő mozgáselmélete a hőt a mechanika egyik részéve tette s felvetette az atomisztikus elgondolás fogalmát. Az elektronelmélet segitett megtalálni minden dolog ősanyagát a legkisebb elektromos töltést és az anyag többi építőköveit.

A kitűnő előadó részletesen ismertette a legujabb kutatások eredményeit.

Végig tekintve a fizika egyes fejezetein megállapithatjuk, hogy a kisérlet a mai fizikában döntő szerepet játszik Másik jellegzetes vonás pedig a nagy átfogó elméletek kialakitasa. A legnagyobb fizikusok igen mély vallásos érzésü emberek Korunk fizikai világképe mindinkább különbözik érzékszerveinkkel felfogható szemléletes világképünktől. Ujabb és ujabb elméletek születnek, a régiek elmulnak vagy átalakulnak. De ennek igy is kell lenni, mert véges emberi dologból származó nem is lehet örök!

A nagy szakavatottságot eláruló előadást, melyet az előadó vetített képekkel tett érdekesebbé, nagy érdeklődés mellett őszinte elismeréssel hallgatták.

Baleset érte dr Udvardy László egyetemi klinikai tanár hitvesét

Sajnálatos baleset érte dr Udvardy László egyetemi tanár feleségét. Tegnap délután a Böde-féle üzletből vásárlás után kilépve cipője sarka egy vasrácsban megakadt, megcsúszott és egyensúlyát elvesztve bokatörést és ficamot szenvedett.

A köztiszteletben álló úrasszonyt a súlyos baleset után a mentők részesitették első segélyben, majd a klinikára szállitották.

Később állapitják meg a dió árát

Az érdekeltek tájékoztatása céljából illetékes helyről közlik, hogy a m. kir. közellátási miniszter az idei terméső dió és dióból legmagasabb árát mindaddig *nem állapitja meg, amig annak szabad áralakulása az általános árszinvonalat nem zavarja.* Az árszabályozás mellőzése azonban nem jelenti a kötetlen árusitást, mert a Nagykereskedők Országos Egyesületének fűszer és déli gyümölcs szempontjából a dióra, illetve dióbélre vonatkozóan az idén is úgynevezett irányárakat jelölnek meg, amely árakhoz a kereskedelemnek igazodnia kell.

— **Húsjegy a bolgár nagyvárosokban.** Mint Bulgáriából jelentik, az ottani nagyobb városokban bevezetik a hús és zsirjegyet.

Bornemisza Géza: A magyar nemzet emelt fővel áll a világ előtt

Bornemisza Géza iparügyi miniszter, az ózdi választókerület képviselőjelöltje vasárnap Ózdon beszédet mondott.

— Amint nem a mi akaratunk indította el ezt a háborút — mondotta többek között a miniszter —, hiszen a körülmények kényszerítették azt ránk, úgy nem a mi hatalmunkban áll annak befejezése sem. **A magyar nemzet tiszta lelkiismerettel és emelt fővel áll a világ előtt ebben a küzdelemben.**

— Most is, mint egész történelmünk során, sohasem nyultunk ahhoz, ami másé, mindig csak azt védtük, ami a miénk volt. Két évtizeden át mérhetetlen szenvedéssel, de nagy önmegtartóztatással viseltük a béke érdekében a trianoni megaláztatást és **sohasem a magyar nemzet volt az akadálya annak, hogy Közép-Európában megindulhasson a politikai és gazdasági együttműködés.** Most sincsenek és nem is lesznek kalandos törekvéseink és a magyar államvezetésnek nincs és nem is lehet más célja, mint az, hogy **a világégés megszünte után függetlenségünk és nemzeti önállóságunk birtokában teljesíthessük európai hivatásunkat.**

A román kormány bezáratta a gyulafehérvári, nagyenyedi és brassói magyar főgimnáziumokat

Gyulafehérvár, okt. 26. A Romániában élő magyarságnak újabb súlyos sérelme van. **A román kormány azonnali hatállyal bezáratta a nagyenyedi Bethlen-kollégiumot, továbbá a gyulafehérvári és brassói magyar gimnáziumot.** A bukaresti kormány ezt az intézkedést azzal indokolta meg, hogy a magyar kormány nem engedélyezte bizonyos román felekezeti iskolák létesítését.

Ezzel szemben az a helyzet, hogy a kérdéses északerdélyi román felekezeti iskolák szükségtelenségét maga a román kormány állapította meg még 1919-ben és a 22 éves megszállás alatt a románság többszöri sürgetésére sem engedélyezte azok felállítását.

Az Erdélyi Párt tiltakozása

Az Erdélyi Párt parlamenti csoportjának tagjai vasárnap Budapesten értekezletet tartottak, amelyen gróf Teleki Béla, a párt országos elnöke elnökölt Gróf Teleki Béla az értekezleten nagyszabású kül- és belpolitikai beszámolót mondott, melyet a hallgatóság nagy tetszéssel fogadott.

A továbbiak során az értekezlet a legnagyobb megdöbbenéssel vette tudomásul, hogy a román kormány három magyar hitfelekeztű iskolát Délerdélyben bezáratott. Az értekezlet tiltakozását fejezte ki a román kormány ténykedése felett s leszögezte, hogy ma, amikor Antonescu helyettes miniszterelnök a külföld felé adott nyilatkozatában a magyar kormányt az elnyomás politikájának vádjával illette, **éppen a román kormány volt az, amely ennek az elnyomó politikának kézzel fogható bizonyítékát adta azzal, hogy a magyar iskolákat Délerdélyben bezáratta. Ezzel a tettével betetőzte ama törekvéseit, amiknek célja félreérthetetlenül a délerdélyi magyar kultúrális intézmények teljes megsemmisítése.**

Az értekezlet ebben az ügyben táviratot intézett a magyar kormányhoz, kérve, hogy a kormány minden rendelkezésére álló eszközzel akadályozza meg a délerdélyi magyar kultúrális intézmények pusztulását. Az értekezlet gróf Teleki Béla országos elnököt kérte fel hogy a parlamentben a három délerdélyi magyr iskola bezárásának ügyében interpellaljon.

A vizsgálat eredményét ismertették, a testvéri egyetértést hangoztatták az Evangéliumi Munkásszövetségben

Nagyjelentőségű választmányi ülést tartott a Magyar Evangéliumi Munkás Szövetség debreceni csoportjának választmánya tegnap este. Az utóbbi időben bizonyos elemek rossz indulatú pletykákat hoztak forgalomba a szövetség működésével kapcsolatban. Midőn ezen híresztelésekről a vezetőség értesült, úgy az országos központ, mint a helyi csoport vezetősége egy-egy bizottságot küldött ki a debreceni csoport pénz- és vagyonkezelésének, ügyvitelének és működésének megvizsgálására. A kiküldött mindkét bizottság a legalaposabban és legrészletesebben megvizsgálta külön egymástól függetlenül a szövetség teljes működését. A vizsgálatok eredményéről a két bizottság részletes és alapos jelentést készített. Ennek a két jelentésnek és javaslatnak letárgyalására ült össze a választmány, melynek tagjai részéről igen nagy érdeklődés nyilvánult meg és csaknem teljes számban megjelentek Az országos elnökséget dr. *Balla* Árpád országos főtitkár képviselte, ki a vizsgálatot is levezette.

Dr. *Balogh* Gyula elnök nyitotta meg az ülést, melegen üdvözölte az országos központ kiküldöttét és a választmányi tagokat. Hangsúlyozta, hogy az evangeliumnak nemcsak az egyesület címében, de minden működésében is érvényesülnie kell. Testvéri egyetértésben, kézkézben összefogva együttes megfeszített és fokozott erővel együtt kell dolgozni az egyesület magasztos célkitűzéseinek érdekében a nagyarányú érdeklődés és fellendülés következtében örvendetesen megszaporodott, valósággal összetorlódott munkával meg lehessen birkozni. Az ülés célja éppen az, hogy a jelentésekből megállapítsuk eddigi működésünk eredményeit, és az eddigi tapasztalatok alapján olyan ügyrendet és tervezetet dolgozzunk ki, melyek alkalmasak a mutatkozó hiányokat pótolni és a felfokozott teendők zavartalan ellátását a munkamegosztás alapján biztosítani.

A nagy helyesléssel és megértéssel fogadott beszéd után dr. *Balla* Árpád nagy részletességgel és alapossággal ismertette a két bizottság jelentését és javaslatait. Mindkét bizottság megállapította, hogy *a szövetség pénz- és vagyonkezelését teljesen rendben levőnek találták* és köszönetet és elismerést javasolnak a kezelőknek lelkiismeretes és pontos munkájukért, amit a választmány egyhangulag el is határozott. Ismertette, hogy Szilágyi László titkár emberfeletti munkát végzett, alaposan és hűségesen annak dacára, hogy még semmi ügyrend és utasítás kidolgozva nem volt, mégis az egyre fokozódó óriási és sok irányú munkával meg tudott birkozni. A forgalomba került pletykáknak semmi tárgyi alapja nincs, azok csak a helyzet nem ismeréséből keletkezhettek. Részletesen ismertette a bizottságok és saját megállapításait, valamint javaslatait, melyeket a választmány egyhangúlag tudomásul vett. Végül kérte a vezetőséget, hogy ezen javaslatok alapján testvéri egyetértésben eddigi lelkesedéssel és munkakedvvel egymást támogatva vezessék az egyesületet az örvendetes fellendülés útján. Dr. *Balogh* Gyula, *Németh* Bertalan és *Szilágyi* László kijelentették, hogy a legnagyobb örömmel és készséggel állanak továbbra is a szövetség szolgálatára

Dr. Balogh Gyula javaslatára a választmány dr. Balla Árpád főtitkárnak és a két bizottságnak alapos, körültekintő és lelkiismeretes munkásságáért hálás köszönetet szavazott és az ülést bezárta.

Halálra ítélték a lóversenyező tolvajt

A pestvidéki törvényszék mint rögtönítélő bíróság kedden tárgyalta Weinberger Nándor 36 éves sütősegéd bűnügyét.

Weinberger Mogyoród községben az elsötétítés ideje alatt egy lakásból többszáz pengő értékű ruhaneműt lopott el. A tárgyaláson beismerte bűnösségét, azzal védekezett, hogy lóversenyszenvedélyének lett az áldozata. Minden pénzét lóversenyre költötte.

A bíróság bűnösnek mondotta ki Weinbergert lopás bűntettében és ezért kötél általi halálra ítélte.

Halálos szerencsétlenség a téglási országúton

A lovak megvadultak, a szekéren ülő gazdálkodó lerepült az ülésről, koponyaalapi törést szenvedett és meghalt.

Halálos szerencsétlenség történt tegnap délelőtt a téglási országúton. Kocsis András 67 éves téglási lakos, kétlovas szekérrel fuvarozott. A lovak útközben megvadultak, vad vágtatásba kezdtek, majd majd felborították a szekeret. **Az öreg gazdálkodó lezuhant a tengeriszárrakás tetejéről és olyan szerencsétlenül zuhant az úttestre, hogy koponyaalapi törést szenvedett és még a helyszínen meghalt.**

A vizsgálat megállapította, hogy Kocsis András a gyulaháti gazdaságból tengeriszárat fuvarozott kétlovas szekerével. Ömaga a rakás tetején magasan ült. **Egy emelkedésnél a szekér megszakadt s a rövid rúd a lovak lábát verte, mire azok megvadultak és vágtatni kezdtek. A szekér felborult, Kocsis András pedig úgy zuhant le, hogy feje a kövezethez ütődött és koponyaalapi törést szenvedett.** Negyedóráig heverhetett a földön, amikor az arra járók észrevették a véres fejjel az úttesten fekvő gazdálkodót és a felborult szekér előtt kapálózó lovakat. Nyomban értesítették a csendőröket, akik a községi orvossal a helyszínre siettek. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Kocsis András azonal meghalt súlyos fejsérülése következtében. A nyomozás tisztázta, hogy a **szerencsétlenségért nem terhel senkit felelősség,** azt Kocsis András saját gondatlansága okozta, mert a rövid rud következtében történt a lovak megvadulása, ami a halálos szerencsétlenséget előidézte. A kir. ügyészség a temetési engedélyt megadta.

Felakasztotta magát, mert félt a műtéttől

Tragikus öngyilkosság történt a hajnali órákban a klinikai sétány mellett. Vincze Sándorné nyirábrányi lakos *egy fára felakasztotta magát és mire rátaláltak, már halott volt.*

Vincze Sándorné már hosszabb ideje volt a klinikán. Betegsége azonban már olyan stádiumban volt, hogy csak műtéttel lehetett volna segíteni rajta. *A beteg asszony, aki rendkívül érzékeny idegzetű volt, nagyon félt a műtéttől, a nagy teremben fekvő betegtársainak is mondta, hogy napok óta nincsen egy nyugodt pillanata, annyira retteg az operációtól.*

Az éjszakai órákban, kijátszva az ápolónők figyelmét kisurrant, egy ablaküveget betörve kimászott az épületből és a magával vitt zsineggel az út mentén az egyik fára felakasztotta magát. Eltűnését percek alatt észrevették, nyomban keresésére indultak, de mire felfedezték már nem tudtak rajta segíteni. A vizsgálat megállapította, hogy az öngyilkossággal kapcsolatban senkit nem terhel gondatlanság.

„Nem akartam meggyilkolni férjemet, csak a kapott sok verésből törlesztettem!"

A vizsgálóbíró vizsgálati fogságba helyezte a nádudvari asszonyt, aki két éjszaka egymásután csákánnyal darabolta össze megunt férjét

Beszámoltunk arról a véres éjszakai támadásról, melyet Garai Istvánné 34 éves nádudvari aszszony hajtott végre csákánnyal férje ellen. Garainé első éjszaka az istállóban gyanútlanul alvó férjéhez kilopózott és **csákánnyal annak fejére, gyomrára és lábára nagy ütéseket mért.** Az álmából **felriadt férfi először azt hitte, hogy a sötétben valamelyik jószol mellől elszabadult jószág támadta meg. Vérző fejjel betántorgott a szobába, ahol felesége felöltözve fogadta. Ez gyanúsnak tünt fel neki, de az asszonynak sikerült elaltatnia gyanúját.** Lemosdott és orvoshoz akart menni sebeivel, felesége azonban lebeszélte erről azzal, hogy nincs tiszta ruhája. Garai aztán lefeküdt a szobában és egész nap súlyos betegen feküdt ott az elszenvedett sérülések következtében. Másnap az asszony az ágy alá elkészített csákánnyal, ahogy férje elaludt, **ismét megtámadta és a koromsötét szobában újból három csapást mért alvó férje fejére és gyomrára. A felébredt férfi segítségért kiáltott, mire az asszony elszaladt édesapjához.** Garai aztán kitántorgott az udvarra, ahol kiáltásaira a szomszédok segítségére siettek, majd értesítették a csendőröket. A csendőrök előtt Garainé beismerte, hogy ő támadt csákánnyal férjére. A kihallgatások befejeztével bekísérték a debreceni kir. ügyészségre és itt most hallgatta ki dr **Bäcker József** vizsgálóbíró. Az asszony most is beismerte a cselekmény elkövetését, **de kijelentette, hogy nem volt szándékában meggyilkolni férjét, azonban annyi veszekedést és ütleget kapott életében férjétől, hogy csak abból akart törleszteni.** A vizsgálóbíró Garainét vizsgálati fogságba helyezte, ami ellen felfolyamodással élt a törvényszék vádtanácsához.

Átlőtt fejjel találtak egy házaspárt Pestszenterzsébeten

Lábai Pál nyugdíjas villanyszerelőt és feleségét tegnap éjszaka holtan, átlőtt fejjel találták lakásukon. László Zoltán 20 éves fiatalember kevéssel éjfél előtt revolverdörrenéseket hallott a szobából, berohant, majd segítségül hívta Lábai Pálnak a házban lakó egyik fiát. **A konyhában eszméletlenül, vértócsában hevert a házaspár, már mindketten meghaltak. Lábai fején teljesen keresztülment a golyó, az asszonynak megakadt a koponyájában.**

Az öngyilkosság okát senki nem tudja. A házaspár nem hagyott búcsúlevelet és a legjobb egyetértésben éltek. A rendőrség megindította a vizsgálatot az öngyilkosság okának tisztázására

Chlorodont
fogpaszta
vakító fehér fogakról, üde és tiszta leheletről gondoskodik.
Magyar készítmény.

Halott gyermekük részére is kiváltották az élelmiszerjegyeket

Közélelmezésügyi visszaélés vétségével vádolva álltak a debreceni törvényszék Fövényessy-tanácsa előtt Barna Márton és felesége, hajdúböszörményi lakosok. A vádirat szerint Barnáéknak meghalt egy gyermekük s ők a halott gyermek nevére két izben is kiváltották az élelmiszerjegyeket. A tárgyaláson a két vádlott beismerte bűnösségét, s a bíróság ítéletében 50 pengő pénzbüntetést szabott ki rájuk. Az ítélet jogerős.

Megtámadták a rendőrt — 15 napi fogházbüntetést kaptak

Hatóság elleni erőszak bűntettével vádolva álltak a debreceni törvényszék Fövényessy-tanácsa előtt Juhász Sándor és Juhász Péter Bellegelő 211. szám alatti lakosok. A vádirat szerint ez év januárjában az egyik Diószegi-úti vendéglőben ittas állapotban az őket figyelmeztető Balatoni Tibor rendőrt megtámadták és bántalmazták. **A rendőr szorongatott helyzetében kirántotta kardját, azonban Juhászék kicsavarták azt kezéből és a rendőr arcát kardéllel több helyen felhasították.**

A tárgyalás folyamán a két vádlott részletes vallomást tett. Előadták, hogy a kérdéses estén nagymennyiségű bort és pálinkát ittak s az eszméletlenségig ittasak voltak. Arra nem emlékeznek, hogy Balatoni Tibort bántalmazták volna. A sértett rendőr elmondotta, hogy a hangoskodó Juhászék őt kihívták a vendéglőből és a sötétben orvul nekitámadtak. Két tanu jelentéktelen vallomása után a törvényszék ismertette az idegklinika diagnózisát Juhász Sándorról. Eszerint Juhász Sándor frontszolglata közben súlyos légnyomást szenvedett. Sebesülése óta nagymértékben ingerlékeny és beszámíthatósága is erősen korlátozott. A vád- és védőbeszédek elhangzása után a törvényszék hatóság elleni erőszak vétségében mondotta ki bűnösnek a két vádlottat s 5ket fejenként 15—15 napi fogházbüntetéssel sujtotta. Az ítélet jogerős.

— **Antonescu tábornagy**, román államvezető szemleutat tett a Dunamenti helyiségekben. A szemleút az ország különböző részein végzett hosszabb felügyelőkörút kapcsán történt.

— **A fasisztapárt megtorolja Mangolini halálát.** Milánói jelentés szerint a fasisztapárt elhatározta, hogy megtorolja Mario Mangolini fasiszta vezető halálát. Mangolinit október hó 18-án gyilkolták meg politikai ellenfelei. Haláláról és a megtorlásról részleteket nem közölnek.

debreceni Csokonai színház
IGAZGATÓ: BELEZNAY-UNGER ISTVÁN

SZINHÁZI MŰSOR:

Szerda este: **Idegen asszony.** B) bérlet.

Csütörtök este: **Idegen asszony.** A) bérlet.

Péntek este: **Idegen asszony** C) bérlet.

—oOoo—

Október 28-án este 7 órakor

Diener Hermann hegedűművész és Hampe Sarolta violaművésznő hangversenye a városi zeneiskolában.

A két művész Mozart elődei és kortársai műveiből fog kettősöket előadni. Erre a hangversenyre a Zenekedvelők Köre bérlői közül azok, akik a bérleti évadban csak komoly hangversenyt akarnak hallgatni, a decemberi Szeleczky-előadóest (IV. bérleti hangverseny) és a februári Sárdy operaest (V. bérleti hangverseny) jegyeiket kiválthatják a tagsági igazolványuk 4-ik és 5-ik szelvénye ellenében.

Jegyek kizárólag a Zeneiskolában kaphatók naponta 12—1 és d. u. 4—5-ig. Telefon: 23-96.

A II. bérleti hangverseny időpontja csütörtök, november 4. az Arany Bikában: Böszörményi Nagy Béla zongoraművész és főiskolai tanár Beethoven-est.

FILM

Az **Apolló filmszínház** nagy sikerrel mutatta be a „Vörös vihar" című filmet, mely Finnország 1940. évi orosz megszállása idejében játszódik. Izgalmas, mindvégig lenyűgöző mese keretében tárul fel a rémuralom alatt szenvedő finn város lakóinak élete. Egy finom, megkapóan mély szerelmi történet áll a történelmi miliő keretében. A rendezés sok ötlettel, bravuros jelenettel, finom művészettel viszi vászonra a legkényesebb jeleneteket is, a nagyszerű szereplőgárda pedig élményt jelentő játékot nyujt. A kísérő műsor érdekes, változatos.

— **Ahol ötvenezer pengő egy másfélholdas szőlő.** Mint Gyöngyösről jelentik, az idei szüret kitűnően sikerült. A leszüretelt szőlőt és a kipréselt mustot egy két vagon kivételével mind a budapesti piac vette fel. A szőlőknek igen magasra szökött az ára. Nemrég Gyöngyösön az egyik gazda el akarta adni más fél holdas szőlőjét: ötvenezer pengőt is kínáltak érte. Ebben az árban nincsen benne a présház és a pince.

— **Keménytűz volt a pályaudvari étteremnél.** A tűzoltókat az esti órákban telefonon értesítették, hogy a pályaudvari étterem egyik kéményében kisebb tűz keletkezett. Két tűzoltó kiment a helyszínre és néhány perc alatt eloltották a tüzet.

CSOKONAI SZINHAZ
Tel. 25-45. Igazgato B. Unger István
Eloadások d. u. fél 4. este fél 7-kor
Szerdán B) bérletben
IDEGEN ASSZONY
Vándor Kálmán időszerű színművének bemutatója
U. KOVÁTS TERUS
fellépésével!

Tánciskolák

* **Új tánctanfolyam** Havancsák tánciskoláiban november 1-én kezdődik. Beiratkozás össztáncokon és tanórákon.

A Kossuth-utcai egyházrészi Nőszövetség megalakulása

Megtartotta alakuló közgyűlését a Kossuth-utcai egyházrész kebelében működő református női kör, mely engedve a felsőbb egyházi hatóság rendeletének, felvette a nőszövetség nevet.

Az alakuló közgyűlést rövid áhítat előzte meg, melyet **Magyar Bertalan** vallásoktató lelkész végzett buzgóságosan. Majd **Baja Mihály** egyházrészi vezető lelkipásztor megnyitotta a közgyűlést s vázolta az egyházrész kebelében annak megalakulásától kezdve végzett szeretetmunkát, melyet az ott tömörült buzgó női lelkek végeztek. **A női munka kivirágzása a Kossuth-utcai templom félévszázados évfordulójára esik, amikor nemcsak a megújított templom belsejének művészi díszítésének a nagy munkájából, hanem az új harangok beszerzésének mozgalmából is bőven kivette a részét.** Bibliaköre egyidős az egyházrésszel, tagjai minden szép munkában ott buzgólkodnak, amellett résztvesznek még egyéb. az egyházat és társadalmat építő hasznos munkában is, de legfőképpen a szegények istápolásában végeznek évről évre Istennek tetsző és követésre méltó szép munkát. A női munka úgyszólván az egyházrész életének a kovásza volt eddig s hinnünk kell, hogy ezután is betölti ezt a legfőbb hivatását.

Majd ismertette a nőszövetségek célját úgy, amint azt az egyházi főhatóság elrendelte s bejelentve az eddigi tisztikar lemondását, új választást rendelve el, a tisztikar a következőképpen alakult meg:

Tiszteletbeli elnökök: özv. Koncz Aurélné, dr Juhász Nagy Sándorné, Elnök: Péterffy Lászlóné. Társelnökök: Mikó Lajosné. Jóna Jánosné. dr Vajthó Lajosné. Pénztárosok: vitéz Kádár Sándorné, Nemes Sándorné. Ellenőrök: Kajcsa Lászlóné, Dézsy Istvánné. Mikó Magda. Titkárok: Magyar Bertalanné, Tamás Ferencné, Dusicza Ferencné.

Elhatározták, hogy hetenként minden hétfőn délután 4 órakor munkaórára, 5 órakor pedig bibliaórára jönnek össze. A bibliakör vezetésére Magyar Bertalan vallásoktató lelkipásztort kérték fel, ki már évek óta nagy buzgósággal végzi ezt a munkát. Elhatározták továbbá, hogy november hó folyamán egy szeretetösszejövetelt rendeznek családias keretek között, amelyen a végzendő munkákról tartanak megbeszélést illusztris előadó meghallgatásával. A Kossuth-utcai egyházrészi nőszövetség, mely az egyházrész vezetőségének irányítása és védelme alatt állván, annak tartozik munkájáról számot adni, ezzel elindult új munkamezején.

A közgyűlés bezárása előtt éneklés után **Baja Mihály** lelkipásztor mondott buzgó imát és kérte Isten segedelmét a nehéz időkben a szeretet angyalainak munkájára.

Anyakönyvi hírek

Születések: Dr Heybey Wolfgang német lektor, Hadházi-u. 66, leány Barbara. Dobos János MÁV s. tiszt, Rudolf-u. 34, fiú Gábor. Patai István lakatossegéd, Nyíl-u. 35, fiú István. Faragó István kisbirtokos, Veréb-dülő 41, fiú István. G. Bartha Károly műszerészsegéd, Rugonfalvi-u. 13, fiú Károly. Tiszai Kálmán kisbirtokos, Hajdúszoboszló, fiú Kálmán. Veres János gazd. cseléd, Hortobágy, leány Anna. Cs. Elek József ácssegéd. 2-es honv. huszárezred-u. 22, fiú József. Bihari János gazd. cseléd, Nagyszepes 3, fiú János. Papp Mátyás autóművezető, Bekecs-u. 3, leány Teidora. Krucsó János alk. munkás, Derecske, fiú János. Szutor Károly ujságíró, Széchenyi-u. 64, leány Zita. Petres Kálmán cipészmester, Magyar-utca 22, fiú Kálmán. Bíró Albert alk. munkás, Kishegyesi-út 4, leány Katalin. Mikó András alk. munkás, Bellegelő 26, fiú Sándor. Varga László gyárimunkás, Szepes-u. 47, leány Erzsébet. Kántor László pénzbeszedő, Batthyány-u. 5, leány Mária. Balogh Gábor alk. munkás, Hajdúböszörmény, fiú Gábor. Guttman Jenő villanyszerelősegéd, Homok-u. 29, fiú István. Koroknai Jenő MÁV mérnök, Attila-tér 7, fiú Jenő. Horváth László középbirtokos, Kösélyszegtanya 6, fiú Miklós. Csóré Lajos nyomdász, Kerekes-u. 7, leány Katalin. Ungvári Károly dohánygyári munkás, Kontsek-u. 6, fiú Károly. Medveczki Márton festékkereskedő, Márton Kálmán-u. 12, leány Ilona. Szász András vas- és fémesztergályossegéd, Nyíl-u. 55, fiú András. Karcza József cipészmester, Kender-u. 21, fiú József.

Eljegyzések: Borsos László női szabósegéd, Kórház-u. 7—Kiss Eszter, Batthyány-u. 13. Gacsárdi Gyula ácssegéd, Zrinyi-u. 19—Kanyó Margit, Kisfaludi-u. 2/b. Markos József MÁV mázoló, Dévai-u. 51—Gilányi Erzsébet, Nagy Pál-u. 9. Benczе József fm.—Csontos Róza, Kórház-u. 11.

Házasságok: H. Szabó László kereskedősegéd, Tasnád-u. 6—Sz. Papp Ilona, Borsovay-u. 10. Varjas Ferenc asztalosmester, Péterfia-u. 39—Szabo Juliánna, Balmazújváros. Makai Sándor földbérlő, Pac 26—Szobonya Mária, Bellegelő 489. Kaszás István szobafestősegéd, Bálint pap-u. 12—Acs Gizella, Rázsó Gy-u. 5. Iván Géza asztalossegéd—Kanda Ilona, Borzu-utca 13. Takács Antal MÁV munkás—Varga Juliánna, Szotyori-u. 22. Pausz Ferenc magántisztviselő, híradólaktanya—Kovács Róza, Dobozi-u. 3. Lukács Gábor vasöntősegéd, Acél-u. 17—Mergyaszai Juliánna, Körte-u. 5. Piros József timármester, Teleki-u. 55—Tóth Anna, Erzsébet-u. 57. Salánki Lajos szobafestősegéd, Battonya—Lengyel Irma, Magyar-u. 34. Kulcsár Imre fm., híradólaktanya—Szabó Piroska, Bellegelő 293.

Halálozások: Gubanesik Sándor r. kat. 30 éves. Irén-u. 34. Özv. Nagy Lászlóné ref. 76 éves, Bercsényi-u. 55. Zih Géza ref. 78 éves. Vörösmarty-u. 18. Orosz Márton ref. 72 éves, Nyíl-u. 39. Sándor György ref. 2 hónapos, Haláp 174. Gábor István r. kat. 63 éves, Szegényházsor 3. Kovács András ref. 48 éves, Olajütő 15. Özv. Stancz Istvánné g. kat. 60 éves, Torockó-utca 3. Ruszbach István r. kat. 57 éves, Monostorpályi-út 70. Benkő Lajosné ref. 65 éves. Fürdő-u. 6. Dr Cziáky Ferenc ref. 56 éves, Besze János-u. 4. Nyilas Erzsébet ref. 3 éves, Keresztesi-u. 80. Blejer Béláné izr. 46 éves, Szent Anna-u. 66, Pávai György ref. 75 éves, Csuka-u. 9. Vincze Sándorné g. kat. 41 éves, Nyírábrány. Nagy Lajos ref. 76 éves, Varga-u. 19. Özv. Vecsey Zoltánné ref. 74 éves, Ferenc József-út 7. Lámor István r. kat. 74 éves. Arany János-u. 47. Bakóczy János ref. 77 éves, Bandi-u. 11. Nagy Tibor ref. 16 éves, Monti ezredes-u. 4. Nagy Gábor g. kat. 16 hónapos, Bánk 6. Özv. Acs Imréné ref. 87 éves, Kishegyesi-út 40. Tóth Elek ref. 30 éves, tüzérlaktanya. Buga István ref. 36 éves, Füzesgyarmat. Özv. Madai Imréné ref. 81 éves, Ispotály-tér 12. Papiszák János r. kat. 68 éves, Kishegyesi-út 40. Zelenák József ref. 3 hónapos, Nyulas-u. 16. Kövér József ref. 32 éves, Bánk 126.

APOLLO
filmszínház
CSAK MA ÉS HOLNAP:
Vörös vihar
Péntektől!
MURÁTI LILI
szédítő tempójú, franciásan pikáns vígjátéka:
Megálmodtalak

HUNGARIA
filmszínház
MA ELŐSZÖR!
A magyar filmgyártás reprezentáns filmje:
A Noszty fiú esete Tóth Marival
Főszereplők: Szörényi, Simor, Jávor, Rajnai, Bilicsi, Halmay, Kiss és Gózon.
Előadások: 5 és 7 órakor.

Debreceni „Zenei kollégium" terve

Az ősi református Kollégiumban csendes, de hatásaiban nagy jelentőségű munka folyik. Világot járt emberek Csenki Imre ének és zenetanár országra szóló tervekkel foglalkozni és ha sikerül ezeket keresztül vinni, — amihez pillanatnyilag sem fér kétség —, akkor az egész világ bámulattal fog adózni a magyar zenének és éneknek Csenki Imre nem szeret „tervekről" beszélni. Majd előbb megcsinálom mondja, — s akkor írhatunk róla. A nagy terveknek azonban az a természetük, hogy sok helyről kaphatnak erőt, indíttatást, buzdítást éspedig mindenkitől, akinek ilyen nagyszabású terv tetszésével találkozik.

A nagy jövő magja a Kollégium tanítóképző intézetének énekkara, mely már a mult évben nagy sikereket aratott. A siker titka az volt, hogy Csenki Imre teljesen új alapokra fektette az egész énekkultúrát. Nem kijelölés alapján, hanem önkéntes jelentkezés útján állította össze a Csokonai Énekkart. Ennek a hatását a nyári vakációban lehetett látni, amikor a fiúk alig várták, hogy megkezdődjék az iskolai tanítás és mehessenek énekelni. Megszerették az éneket. Csenki előre megmondta nekik, milyen darabokat fognak megtanulni a következő évben, erre a fiúk a saját költségükön a nyáron megszerezték a kottákat és tanulgatták. — Énekeltek szülőfalujukban. Énekszeretetük olyankor is élénken tükrözik, amikor a bejárók mennek haza vasúton, vagy jönnek be Debrecenbe, ilyenkor mindig négyszólamra énekelgetnek. Kodály, Bartók és tanítványaik: Bárdos, Farkas Ferenc, Ádám Jenő müveit tanulják. Persze a nyugati klasszikusok is műsoron vannak.

Csenki Imre elgondolása három alapon nyugszik: egyházi kórus művek, világi nyugati kórusok és magyar nápdal feldolgozások. Az utóbbiban 30 mű szerepel s ez olyan programm, hogy még egy professzionista dalárdának is nagy teljesítmény lenne. Ezekből 25 darabot az énekkar már tud, az idén még ötöt tanulnak meg. Érdekes és helyes megoldás volt, hogy a kórust Csenki az ötödévesek kihagyásával állította össze. Igy nem esik ki egy évfolyam, hanem két év alatt lehet az utánpótlásról gondoskodni.

Országosan ismertek már a Csokonai Énekkar sikerei nemcsak Erdélyben, de Budapesten is a rádióban. Az idén cserehangversenyt terveznek az erdélyi kórussal, hogy Debrecen és Erdély kapcsolatait kimélyítsék. A Csokonai Énekkar minden törekvését Török Tibor tanítóképző intézeti igazgató nagy szeretettel és lelkesedéssel támogatja és sokat köszönhetnek neki.

Az Énekkar produkcióit hanglemezre is felvették, sőt előkészítik a berlini hangversenyüket is. Egy Berlinben élő magyar: Kiss Ernő dolgozik a német hangversenykörút sikeressé tételén. Mai tervek szerint Weimarba, Bécsbe és Berlinbe mennek el, ha az út technikai körülmények miatt kivihető lesz.

Csenki Imre felkutatta a kollégium könyvtár **„halott kotta anyagát" s ezeket élővé varázsolja.** Nem sokan tudják, hogy Magyarországon először Debrecenben volt több szólamú éneklés, amit Maróthi György professzor honosított meg. Ezt most feleleventik és tökéletesítik.

A munkaprogramm egyik jelentős és szép része a kántorképzés megreformálása. Nem kevesebbről van itt szó, mint arról, hogy a kántorképzést külön választják a tanítóképzéstől. Azt a megoldást választják, hogy a Tiszántúli Egyházkerület területéről összeszedik a legjobb hangú fiúkat, akik hatéves koruktól kezdve 18 éves korig **itt lennének a „zenei kollégiumban"**, ahol **vokális és hangszeres zenét tanulnának.** A rendes iskolájukon kívül napi négy órán át foglalkoznának zenével és ideálisan szólaltatnák meg az egyházi és világi darabokat. A fiúk 19 éves korukban kántori oklevelet kapnának, hazamennének faluikba és éppen ők valósítanák meg azt a most folyamatban levő egyházzenei reformot gyakorlatilag kint a falukban, mely az egyházi éneklés tempójának és minőségének megjavítását célozza.

Óriási távlatok és lehetőségek nyílnak meg ezen a téren. Debrecent országos református egyházi zenei központtá akarják tenni. Olyan kórust képeznek ki, melyek minden tagjával napi négy órát foglalkoznak éneklés és zene elmélet és hangszeres zenével, hegedű, zongora és harmoniummal. A végső terv az, **hogy a Nagyerdőn, ideálisan felszerelt, modern épületet emeljenek, hangszerekkel, könyvtárral ellátott intézményt hozzanak létre. Ez tulajdonképen a Tiszántúl zenei internátusa lesz,** amelynek növendékei az egyetemi templom kórusa lennének. Ideálisan, mintaszerüen bemutatnák itt az új templomi énekstílust. Ebben a nagyerdei intézményben kiképzett ifjak, mint a községek kántorai, harcosaivá válnának az új egyházi muzsikának is.

VIGSZINHÁZ
mozgó
Ma 5 és 7 órakor utoljára a legragyogóbb, a legkedvesebb olasz filmvígjáték:
FRUSKA
Főszereplők:
Lilia Silvi és Hans Stüwe.

Ingyenes francia nyelvtanfolyamok

Az **Alliance Francaise** debreceni tagozata francia tanfolyamokat rendez kezdőknek és haladóknak. Nyelvtanfolyamok, társalgás, előadások, könyvtár. **A tanfolyamok az Alliance Francaise tagjai számára ingyenesek. Évi tagdíj 10 pengő.**

Beiratkozások hétfőn és csütörtökön 5—7-ig az Ujságíró Clubban, Arany Bika, József kir. herceg utcai bejárat.

Alexandre Calame egyetemi lektor, a tanfolyam igazgatója.

Uj könyvek

BÁNYAI LÁSZLÓ: NÉGYSZEMKÖZT JÓZSEF ATTILÁVAL

Bányai László, aki »Az utolsó szó jogán« c. utópisztikus regényével egy csapásra a fiatal írónemzedék egyik legértékesebb tagjaként vált ismertté és a fantasztikus irány: művelő nagy magyar író-négyes: Karinthy, Cholnoky, Környei és Leleszy méltó kiegészítőjének bizonyult, e művében a művészi életrajz megkapó eszközeivel állít portrét a legtragikusabb sorsú magyar íróról, József Attiláról. Az utolsó hét esztendejéről, mely alatt a szerző József Attilával kapcsolatban állott, mélyreható megfigyelésekben vetiti ki egy csodálatosan érdekes élet képeit és egy nagy művész alakját, aki »poros cipőben kergetett nagy álmokat.« Szép könyv és egyben értékes irodalmi dokumentum Bányai László legújabb alkotása.

METEOR
mozgó
MA ÉS MINDEN NAP
Ópiumkeringő
Főszereplők: Karády Katalin, Jávor Pál, Greguss, Petrovich, Pálóczy.
Előadások kezdete:
½6 és ½8 órakor.

Egy új film születésénél a bécsi „rózsadombi" filmgyárban

Bécs, október.

— A Rosenhügel-re igyekszem, odatart a kocsija? — kérdezem az öreg kalauzt.

Megmagyarázták ugyan, hogyan tudok eljutni a magyarul Rózsadombot jelentő városrészre, de a franya bécsi dialektusban kapott magyarázat után sohasem árt még egyszer megkérdezni. Ami biztos, az biztos...

— A filmgyárba igyekszik uraságа?

S azzal megered a nyelve az öregnek, elmondja, hogy gyakran utazik a kocsiján Hans Moser, Hörbiger, meg a többi neves bécsi filmszínész, amint kifelé igyekszenek a Wien-Film Rosenhügel-i filmgyárba.

El is mond tüstént egy Moser-történetet, (a kedves bécsi komikus a magánéletében is számos »bon mot« gyártója), amely eppen az ő kocsiján történt meg:

A neves komikus mellett egy láthatóan állatbarát hölgy utazott két kutyája kíséretében. — Amig a hölgy kutyái számára jegyet váltott, (Németországban a kutyák is jeggyel utaznak a villamoson) az egyik kutya odadörgölőzött a művész lábához, mire az haragos pillantással húzta el a lábát. A hölgy sértve érezte magát, odaszólt a művészhez:

— Csak ne nézzen ilyen haragosan! A Fifinek éppolyan jegye van, mint önnek!

— Tudom, tudom — valaszolta Moserünk — hiszen láttam, mikor megváltotta a kutyának a jegyet, engem csak az érdekel, *vajjon a bolhaknak is megvan-e az átszállójegyük?*

Egészen jól elszórakozom a »weanerisch Gemüatlikeit«-ot sugárzó öreg kalauzzal a hosszú — féloráig tartó — út alatt. Bizony, a német filmszínészek, még az élvonalbeliek is a jó öreg villamoson teszik meg naponta útjukat kifelé és vissza. Az autók más célok szolgálatában állanak...

»*Minden elmulik egyszer, minden végéhez er*« s félórás döcögés után ott állok a filmgyár modernségében egyszerű, zöldre festett épülettömbje előtt. *Európa egyik legmodernebb gyára ez, ahol a háború ellenére is heketempóban dolgoznak.*

Szerencsém van, a hat hatalmas műterem egyikében most folynak a »*Schrammeln*« című új film felvételei. Percek alatt megkapom az engedélyt, hogy megtekinthessem a gyárat és megnézzem a benne folyó munkát.

A legnagyobb műterem kulisszái között botorkálva egyszerre egy *becsi utcára bukkanok*. A régi Bécsben vagyok, öreg épületek között, szemben egy lottó-üzlet, rajta a »mai« bécsi húzás eredménye, *1882. július 8-ról*. Az utcán hölgyek sétálnak fel s alá, a »legutóbbi divat« szerint *hosszú bokáig érő szűk szoknyában, az utca porában gyerekek játszanak, a közepen pedig két rongyos utcai zenész muzsikál.*

Azaz hogy csak mimelik a játékot, mert a zeneszó valahonnan hátulról, valami zenegépből jön, a két *ágrólszakadtan öltözött zenesz, Hans Moser és Hans Holt* csak »némán«, de annál több érzéssel játszanak. Moser nyakában gitár, Holt álla alatt hegedű.

Hans Holt Josef Schrammel-t alakítja, egy bécsi híres hegedűs. Hans Schrammel (Paul Hörbiger) öcsét, aki barátja (Moser) közreműködésével népszerűvé teszi Bécsben bátyjának könnyű, fülbemászó muzsikáját: a sramli-muzsikát. Most éppen utcai zenészekként járnak utcáról utcára és igy játszák bele a bécsiek fülébe, sőt szívébe ezt a jellegzetesen bécsi muzsikát.

A hanggépből áradó dallam ma is a bécsiek füle és szive szerint való mindenki együtt fütyüli, dudolja a dallamot, a világító a díszletmunkás, az operatőr és a felvételre váró színész...

De már vége is van a jelenetnek. Öt perc szünet következik a reggel kilenctől este hétig szakadatlanul folyó munkában.

Bolváry Géza, a német filmgyártás egyik első rendező e beszél

A szünetben körüljárunk s néhany percre »*elcsipjük*« *Bolváry* Gézát, a *film magyar rendezőjét*, aki idekinn Németországban már annyi dicsőséget szerzett a magyar névnek.

Több, *mint húsz éve dolgozik Németországban*, állandó németországi munkáját egyévi londoni tartózkodás és tanulmányút szakította meg. Ez a filmje a negyedik a sorban...

Rögtön kényes kérdést szegezek neki:

— *Miért nem jön haza?* A magyar filmgyártásnak úgy kellene egy jó rendező, mint az éhezőnek egy falat kenyér.

— *Ha szükség lenne rám, hívnának* — mondja s egy kis rezignáltság van a hangjában.

— Nem történt közeledés, ajánlat?

— Nem!

— Tagadhatatlan, itteni munkája, amelyel a magyar névnek és tehetségnek hírt szerez, szintén hasznos...

Sietve közbevág:

— Nem, nem, nekünk nem szabad szerénytelennek lennünk és azt hinnünk, hogy Isten tudja milyen nemzeti hivatást teljesítünk. Dolgozunk, s ha megvan a munkánk eredménye és sikere.

— ...*akkor abból csak haszna van a magyarságnak* is — fejezem be a mondatot.

Nem válaszol, csak elmosolyodik.

Filmrendezőtől hálás feladat kérdezni, kiket »fedezett fel« eddigi pályafutása alatt, hány színészt és színésnőt indított el a siker útján:

— *Zarah Leander, Ilse Werner, Hilde Krahl, Marte Harell, Elfriede Datzig* — sorolja fel a hölgyeket.

— Valamennyit Bécsben »fedeztem fel«, ha szabad így mondanom. Zarah-t az »Axel an der Himmeltür« című operettből emeltem ki, Ilse Werner a Theater in der Josefstadt-ban játszott kisebb szerepeket...

— És az urak közül?

— *Heinz Rühmann*...

— Igazán?

— Oh, régen még Münchenben, a néma film korában...

— És a jövendő felfedezések?

— Tudja, ma már nehezebb a felfedezés abban az értelemben, hogy valakit a teljes ismeretlenségből hozunk fel. A ma sztároknak befutó színészek és színésznők már évek óta a filmnél vannak...

Következő filmjeiről kérdezzük ezután Bolvaryt.

— Januárban Strauss: Denevér-jét kezdem meg forgatni, színes film lesz, utána pedig *Karády Katalin első német filmjét, Bibó Lajos regényéből, a »Halott szerető«-ből.*

Beszélgetésünk itt hirtelen végeszakad, mert a kulisszák mögül stentori hang kiáltja:

— Herr von Bolváry!...

...és Bolváry Géza, a mai német filmgyártás egyik első rendezője bocsánatkérő mosollyal az arcán a munkájához siet vissza.

Moser szereti a „Debreziner"-t, Hörbiger magyarul beszél

Bolváry asszisztense, a *szintén magyar Bárány Károly vezet tovább* a kulisszák, Jupiter-lámpák és felvevőgépek birodalmában.

Egy csendes sarokban éppen a film, főszereplői szívják napi *három cigaretta-adagjuk* egy-egy darabját: Hans Moser, Paul Hörbiger és Hans Holt...

Igen kedvesen fogadnak, amikor elmondom, hogy magyar ujságíró vagyok.

— *Mindenki kedves nekem, aki Magyarországról jön* — *mondja Moser, Hörbiger pedig egyenesen magyarul üdvözöl:*

— *Isten hozta nálunk!*

Meglepetésemet látva elmondja, hogy *Budapesten született, szülei ugyanis sokáig éltek a magyar fővárosban s ott szerezte ő is magyar nyelvtudását.*

— Büszke vagyok arra, *hogy Pesten születtem*...

Hans Moser is siet elmondani, hogy az ő szülei is sokáig éltek Pesten, de 5 sajnos már nem tud magyarul.

— En csak szeretem a magyarokat, de a nyelvüket nem értem...

Hans Holt sem akar hátramaradni és ő meg azt mondja el, hogy egyik nagyapja magyar ember volt...

Hörbiger kérdezi, vajjon *én is Pestről*, szülővárosából jöttem-e?

— *Nem*, — mondom, *Debrecenből.*

— Ah, *Debreziner!* — kialtja nagy vidáman Moser. A híres »*debreceni*« városából. Bár láthatnánk többet a városáról elnevezett *húsféléből*...

Egész magyar világ! gondolom... A rendező és asszisztense magyar, a szereplők büszkék magyar kapcsolataikra s...

— A Moser *szeret jól enni* — szól közbe magyarul egy közelben álló munkás. Még a munkások *között is van hát magyar*...

Aufnahme! — Felvétel!

— Herr Moser! Herr Hörbiger! Herr Holt! — Aufnahme!

Felvétel következik újból.

Mose és Holt felveszik előbbi pózukat, sárgára puderezett arcukra ráömlik *huszonegy Jupiter-lámpa fénye.*

Az operatőr leméri centiméterekre a távolságot a felvevőgéptől. Háromkerekű, zsiráfhoz hasonló géptünemény gördül be, a tartótörzsről négy-öt méter hosszú nyak nyulik ki, arról log le a mikrofon a szereplők feje fölé.

Még egy próba s aztán jön a felvétel. Autóduda parancsol rendet és csendet, kékruhás munkás áll a felvevőgép elé táblával, a felvétel száma rajta. A *2000-hez járunk már közel.* Elkattantja a tábla reteszét és elugrik, a felvétel megkezdődött.

Hörbiger rohan le a díszletlépcsőházba, ódivatú szárnyaskabátja csak úgy repül utjana, *hegedű a kezében.* Fenn a lakásban meghallotta az utcai énekesek játékában saját szerzeményét s most felelősségre akarja vonni őket. Meglepve, de haragjában nem enyhülve ismeri fel bennük öccsét és barátját.

— Aus! — kiáltja Bolváry. A mikrofon árnyéka benne van a képben...

— *Újra!*

Kezdődik az egész elölről s bár ez hibátlan, még vagy háromszor, négyszer csinálják újból a jelenetet.

— *Kopieren!* — szól a rendezői parancs az ötödik kísérlet után. Ez már tökéletes volt. Moser aranyos mosolya, ahogy a barát szemrehányását hallgatja, elragadó volt! Maga Hörbiger is kiesett ennek a mosolynak a láttára a szerepéből és haragja mosollyá enyhült. De sebaj, ezt már a felvétel átkopirozásánál »kiveszik«.

S azzal folyik tovább a munka, amely ilyen munkaütemmel folyik *hatvan—hetven napon át*, hogy anagyérdemű közönség *egy másfélórára elfelejthesse a kemény idők gondjait...*

Pálfy József Levente.

Bortermelők figyelmébe!

Minden mennyiségű bort, mustot megvásárolok a legmagasabb napi áron. — Beszállításhoz hordót adok.

Pótor László

bornagykereskedő.

Debrecen, Hatvan-u. 35.

HIREK

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata, október 23-án reggel 8 óráról, október 30-án reggel 8 óráig: Kigyó, Piac u 31, telefon 30-95 Tisza, Péterfia u 61, tel.: 24-52 Csillag, Árpád-tér 1 tel.: 29-32. Isteni Gondviselés, Petőfi-tér és Teleki u. sarok, tel.: 32-81. Mátyás király, Nyilastelep Vámospércsi út 16, tel.: 32-01.

MUNKÁSKÖLTŐ VERSE

Mindenféle rózsa virág

Mindenféle rózsa virág
Összel hajtja a fejet álomra
S minden szőke barna kisiany
Összel szokott esküdni templomba,
De most eképp szól a nóta
Sok kislánynak oda van a párja,
Ki vártat, áll, ki mashelyütt
Valahol az orosz földet járja.

Mindenféle rózsa virág
De tavasszal kivirul majd újra
S minden szőke barna lánynak
Kell is az majd matkakoszorúra.
Kiki varja a jegyesét
Soha annyi esküvőket
Jóságos kedves szentatyák
Nem győzik majd összeadni őket.

Oláh Sándor.

— Ötórás istentiszteletek az Árpád-téri templomban. Az október 31-iki úrvacsoraosztást megelőzően minden este ötórai harangszóval bűnbánati istentiszteletekre hivja az egyháztagokat a vezetőség.

— Reformáció emlékünnepélyt tart a Reform Társaság, szombaton délután 5 órakor, október 30-án az egyház tanácstermében. Ünnepi beszédet Juhász Géza, a Dóczi-intézet tanára mond.

— A kistemplomi egyházrész központi bibliaköre ma, szerdán délután öt órakor az egyházrész gyülekezeti termében (Révész-tér 2.) összejövetelt tart. Előtte 4—5 óráig nőszövetségi munkaóra.

— **A Csapó-utcai egyházrész** vegyes bibliaköre ma délután 5 órakor tartja szokásos összejövetelét a Szappanos-utca 16. szám alatt levő gyülekezeti otthonban. Azok számára, akik bármilyen természetű elfoglaltság miatt ezen az összejövetelen nem vehetnek részt, 7—8-ig a Széchenyi-utca 4. szám alatt levő lelkészi hivatalban lesz külön bibliaóra.

— A Függetlenségi Kör Dézsi Ferenc ügyvezető elnöklése mellett választmányi ülést tartott, tagok szép érdeklődése mellett. Tárgyalásra került több elintézésre váró ügy.

— Kijavították a romániai petroleumfínomítókat. Mint Bukarestből jelentik, a romániai petroleumkútak, melyek súlyos bombatámadások következtében erősen megrongálódtak, a napokban ismét működésbe léptek. Egyes becslések szerint a bombatámadások 10 millió leu kárt okoztak. A támadások után a bukaresti tőzsdén a petroleum-részvények 25 százalékkal estek, most azonban ujra a régi lett az áruk.

— **Zsebmetszők garázdálkodnak a gyümölcspiacon.** Szabó Józsefné József kir. herceg-utca 53. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki a Csapó-utcai gyümölcspiacon ellopta pénztárcáját zsebéből 43 pengő készpénzzel.

* **Új tanfolyam** kezdődik november elsején a Simai Magdolna és Sipkovics Béláné Slezák Mária gyorsíró-, gépíró- és szépíróiskolájában. Előkészítés államvizsgára. Vidékieknek vasúti kedvezmény. Telefon: 22-53. Debreceni tank. kir. főig. eng. szám: 5548/1942—43.

* **Naményi Gyuláné** gyorsíróiskolájában, gépíróiskolájában (Batthyány-u. 1) novembertől kezdő tanfolyam. Előkészítés államvizsgára. Vidékieknek vasútkedvezmény. Telefon: húsz-hetvenhét. Debreceni tanker. kir. főig. eng. száma: 6741/1942.

Elsötétítés alatt ne járjunk a kocsiuton, mert életveszélyes

Az elsötétítés ideje most korábban lévén, sok ember még az utcán járkál. A főútvonalon ugyan nem okoz nagy veszedelmet az a körülmény, hogy a járókelők nem a járdákon, hanem az úttest közepén, vagyis a kocsiúton haladnak, mert 9 óráig ott még teljes fénnyel égnek az utcai lámpák.. A mellékutcákon azonban már 8 órától sötétek a kocsiutak. Természetesen az emberek szivesebben járnak a kocsiút közepén, mert ott biztonságosabb a közlekedés abból a szempontból, hogy nem kell a járdákról le- és felépni. Ezt a biztonságot azonban alaposan „meghiányolja" az a körülmény, hogy az autók **sötétített lámpával kötelesek közlekedni, hangosabban dudálniok nem szabad és nagyon sok esetben csak a sofőrök lélekjelenléte mentett meg egyes járókelőket az elgázolástól.**

A taxivezetőknek s a magánautók vezetőinek tehát egyöntetűen az a kérésük, figyelmeztetésük a közönséghez hogy este nyolc órától kezdve ne járjon senki a kocsiút közepén, hanem csak a járdán, csak így kerülhetik el a halálragázolást. — vagy a nyomorékká válást. A rendőrség a maga részéről mindent megtesz, hogy az őrszemek útján állandóan figyelmeztesse a járókelőket a járdán való haladásra, de saját érdekében mindenkinek vigyáznia kell magára, mert ha a sötét kocsiúton járás közben elüti a gépkocsi, talán még kártérítési igényét is elutasítják.

— **Teadélutánt rendez a** Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete csütörtökön délután 5 órakor Kálvin-tér 5. szám alatti gyülekezeti otthonában, a Baltazár-teremben. Előadást tart dr Ferenczy Károly lelkipásztor, egyházkerületi főjegyző. A teadélután régi szokás szerint gyülekezeti énekkel és imával veszi kezdetét.

— Az akasztásos cirkuszi mutatvány igazi akasztással végződött. Egy Peters nevű artista akasztásos mutatvánnyal szerepelt az egyik stockholmi cirkusz színpadán. A mutatvány szerint Peters egy gumikötéllel a nyakán leugrott a mélységbe. Eddig még ki nem derített okból azonban egyik este a kötél összeszorult a nyakán és miközben a közönség szünni nem akaró tapssal honorálta a mutatványát, a szerencsétlen artista már élettelenül függött a kötélen.

— **A fürdőszoba ablakán bemászott a betörő és 3000 pengő értékű ruhaneműt lopott.** Makara György nyugalmazott főmozdonyvezető, Közép-utca 9. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen betörő ellen, aki az éjszakai órákban, éjfél előtt néhány perccel, fürdőszobája nyitvahagyott ablakán át bemászott a lakásba és onnan egy vadonatúj vasutasbundát, nagymennyiségű fehérneműt és ruhaneműt zsákmányolt 3000 pengőt meghaladó értékben. A károsult elmondotta a rendőrségen, hogy valamivel éjfél előtt zörgésre ébredt fel. A zaj a fürdőszoba irányából hallatszott, a tettes akkor hagyta el az épületet zsákmányával ugyanazon az úton, melyen behatolt a lakásba. Nyomban észrevette, hogy betörő járt az épületben, üldözésére is indult, azonban a tettesnek sikerült elmenekülnie a sötétségben. A rendőrség megindította a nyomozást a vakmerő betörő kézrekerítésére. A helyszíni szemle során több fontos nyomot találtak, melyből következtetni lehet a tettes személyére. Ha kézrekerül, rögtönítélő bíróság elé állítják, mert **tettét elsötétítés idején követte el.**

Gyászrovat

Dr Cziáky Ferenc ny. hadbíróezredes temetése

Tegnap temették el nagy részvét mellett dr Cziáky Ferenc ny. hadbíró-ezredest, aki Debrecenben hosszabb időn keresztül működött a hadbíróságnál. Kiváló képességű katonai jogász volt és mint a hadbíróság elnöke köztiszteletet vivott ki magának. Kitűnő jogi képességei folytán a közelmultban Budapestre helyezték a legfőbb honvédtörvényszékhez. Még nemrégen jogi magántanári értekezésén dolgozott.

Baráti körének, tisztelőinek, rokonainak mérhetetlen veszteséget jelent bekövetkezett halála. A fájdalmukat csak az enyhíti, hogy súlyos szenvedésektől váltotta meg a halál ezt a nemes lelket. A Kormány és a Zakariás családok, melynek tagjai őszinte és nagy szeretettel vették körül Cziáky Ferencet, dr Lengyel Zoltán főorvossal és családjával együtt, volt hadbírótársait és sokasok jóbarátját vigasztalhatatlan gyászba döntötte Cziáky halála. Nemcsak 5k maradtak árván, hanem az a 300 rózsató is, melyet kertjében annyi gonddal és szeretettel ápolt és öröm töltötte el a lelkét, ha illatozó virágai között sétálgatott.

Megjelentek a temetésen a hadbíróság tisztikara, vitéz Dalmy nyug. csendőrezredes, dr Zakariás József nyug. orvos-ezredes, Szük Ödön nyug. postaigazgató és igen nagyszámú társadalmi előkelőség. A ravatal felett dr **Farkas Pál** ref. lelkész mondott emelkedett szellemű imát. Az ima után négylovas gyászkocsira helyezték a bronzszínű érckoporsót, majd megindult a gyászmenet a sírhoz, ahol a lelkész újabb imája után a főiskolai Kántus gyászdalai mellett elföldelték a koprosót.

—~—

özv. Vecsey Zoltánné temetése

Bensőséges nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra kedden délben a hirtelen elhunyt özv. Vecsey Zoltánné szül. Várady-Szabó Berta úrnőt. A köztemető díszravatalozó termét teljesen megtöltötte az előkelő gyászközönség, melynek soraiban ott láttuk dr Kölcsey Sándor polgármestert, Pákozdy Sándor ny. alispánt, Sesztina-Nagybákay Jenő kamarai elnököt, Nagybákay Antal országgyülési képviselőt, Kelemen Ernő ny. táblai tanácselnököt, Tamássy János ny. vezérőrnagyot, dr Budaházy-Brueckner Ernő egészségügyi főtanácsost, Kulin Imre táblabírót, dr Sámy László kir. ügyészt, Laubner József nyug. Nemzeti Bank főnökét, Bodnár Géza igazgatót, Kaszanyitzky Andor nagykereskedőt és igen nagyszámú társadalmi előkelőséget.

A gyászszertartás a főiskolai Kántus gyászdalával kezdődött. A ravatal felett dr **Farkas Pál** ref. lelkész imádkozott. Magasszárnyalású imában búcsúztatta a nagyon szeretett édesanyát, nagymamát és drága jó rokont.

Az ima után Nyakas László orgonista-kántor művészi orgonajátéka mellett gyászautóra helyezték a díszes ércszarkofágot és a Vecsey-családnak a Hatvan-utcai temető mellett levő mauzoleumába örök pihenőre helyezték a jóságos úrnő földi részeit. A ravatalt teljesen elborították a koszorúk és virágok.

—~—

Özv. Maday Imréné Harsányi Julia 82 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután ½3 órakor lesz a köztemető II. B) ravatalozó termében. Dankó temetkezés.

Bodnár József dohánygyári alkalmazott 47 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a köztemető III. ravatalozó termében. Dankó temetkezés.

Köszönetnyilvánítás. A szeretett jó gyermek, testvér, unoka: Nagy Tibor Zoltán gimn. tanuló temetésén megnyilvánult részvétért, a ravatalára küldött koszorúk és virágokért ezúton is hálás köszönetet mond a gyászoló család.

— Magyar reformáció címen tart előadást az unitárius templomban vasárnap délután 5 órakor tartandó reformációi emlékünnepélyen Simén Dániel kolozsvári unitárius teológiai tanár.

— Dr Hankiss János államtitkár előadást tartott a nyíregyházi Evangelikus Nőegylet irodalmi estjén. Bevezetőben a keresztyénséggel szemben hangoztatott vádra mutatott rá, hogy a keresztyénségnek nincs ereje arra, hogy az emberiséget a háború borzalmaitól megszabadítsa. Kérdi azonban, vajjon megváltozhatott-e az emberi természet az alatt a 64 generáció alatt, mely a keresztyénség élete alatt eltelt. A keresztyénség mégis csak változtatott az emberiség életén, a keresztyén kultúra csak mássá tette az embert. Ezután rátért a keresztyén szeretetmunka taglalására.

— A Magyar Tudományos Akadémia tegnap döntött a Vojnits-díj odaítéléséről. A bizottság javaslata alapján ezt a díjat Zilahy Lajosnak adták ki a „Szépanyám" c. színdarabjáért, melyet anankidején nagy sikerrel játszottak Bajor Gizivel a főszerepben a Nemzeti Szinházban és közelesen Debrecenben is műsorra tűzi Unger direktor, Moory Lucyvel, Bajor Gizi szerepében.

— A hentesszakosztály elnöksége értesiti tagjait, hogy f. hó 29-én, azaz pénteken este hat órakor szakosztályi ülést tart az Ipartestület tanácstermében A tagok feltétlen és pontos megjelenését kéri az elnökség.

— Elveszett kedden délben a Csapó-utcai kanyarban öz. Szováthy Sándorné, Malomköz 3 sz nevére szóló kenyér és cukorjegye. Becsületes megtaláló 20 pengő jutalomban részesül, ha vissza viszi.

— Szombathely most ünnepli alapításának 1900-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból elhatározták, hogy szobrot emelnek Claudius császárnak, aki Savariában császári palotát, fürdőket, vízvezetéket és csatornákat épittetett. A város címerét szalagrésszel egészitik ki, s a szalagot C. C. S. (Colonia Claudia Savaria) felirattal látják el.

— Hatóság elleni erőszak miatt kéthónapi fogház. Hatóság elleni erőszak vétségével vádolva állt a debreceni törvényszék előtt Fehér László, Fancsovics u. 24 szám alatti napszámos. A vádirat szerint folyó hó 17-én a Bocskai-téren szolgálatot teljesítő Szabó Béla rendőrőrszem igazolásra szólította fel a gyanúsan viselkedő Fehér Lászlót, aki erre futásnak eredt. A rendőr üldözőbe vette s izgalmas hajsza után el is fogta, Fehér ekkor nekitámadt a kötelességét teljesítő rendőrnek és tettleg bántalmazta. A bíróság előtt a vádlott beismerte bűnösségét. Azzal védekezett, hogy a rendőr felszólítására nagyon megijedt és ezért eredt futásnak. Mikor pedig a rendőr mégis elfogta, mérges lett és dührohamában követte el tettét. A beismerő vallomás után a bíróság bűnösnek mondotta ki Fehér Lászlót és jogerősen kéthónapi fogházra ítélte.

— **Arcon rugta a ló** Pálfai György 21 éves nyirábrányi lakost, akit súlyos sérülésével a debreceni klinikára szállitottak.

ISKOLAI HIREK

— A debreceni református gimnáziumban a beiratkozások október 28—29-én, délelőtt 9—12 óráig lesznek, az V. B) osztályú tanteremben.

— A nőipariskola igazgatósága értesiti az érdekelt szülőket, hogy az 1943—44 iskolai évre a beirásokat az iskola igazgatósága folyó hó 27-én és 28 s 29-én, délelőtt 10—1 óra között tartja meg.

— A Gyakorló-gimnáziumban a beirások október hó 28-án, 29-én 9—12 óráig, 30-án 10—12 óráig lesznek.

— A Dóczi elemi iskolában október 28, 29 és 30-án, délelőtt 9—1 óráig hivatalos órák lesznek a szülők részére. Évnyitó istentisztelet november hó 2 napján délelőtt 10 órakor lesz. Gyülekezés az osztályokban reggel kilenc órakor.

— A szakirányú iparostanonciskola igazgatósága értesiti a tanonctartó mestereket, hogy az 1943—44 iskolai évre a beirásokat az iskola igazgatósága folyó hó 27, 28 s 29-én, délelőtt 8—1 óra között tartja meg. — Ebben az időben minden munkaadó tartozik beiratni tanulóját.

—ooOoo—

— 110 éves születésnap. Rosner Hermanné huszti asszony teljes testi és szellemi frissességben ülte meg 110. születésnapját. Az asszony piaci árús és ma is folytatja foglalkozását. Férje szintén felül volt száz éven, mikor tüdőgyulladásban meghalt.

— Kegyetlen gyilkosság történt Oros községben, ahol vérbefagyva átlőtt szívvel találták Orosz Antal gazdálkodót. Melléje egy ócska mordályt helyeztek, hogy öngyilkosság látszatát keltsék. A megindult nyomozás megállapította, hogy a gyilkosságot az áldozat felesége, Orosz Antalné felbujtására Gurály János követte el, aki vadorzás közben megleste a fiatal gazdát és vadászfegyverével szíven lőtte. A tetteseket a csendőrség őrizetbe vette.

— Cigaretta használt papirért Horvátországban. Közlemény jelent meg Zágrábban mely szerint egy kg. használt papiros beszolgáltatója utalványt kap négy darab cigarettára, amelyet bármelyik dohánytőzsdében beválthat. A felhívásnak igen nagy sikere volt, mert első nap máris több vagon használt papirt szolgáltattak be.

— Elkártyázta az eladásra rábizott ravatalterítő árát. Fülöp György fodrászsegéd, Bercsényi-utca 33. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen Takács József szabósegéd, Csapó-utca 19. szám alatti lakos ellen, akinek feljelentése szerint 22 méter ravatalterítőt átadott azzal, hogy azt 600 pengőért adja el. Nemsokkal később Takács megjelent a feljelentőnél és azt mondta, hogy a ravatalterítőért csak 380 pengőt igérnek, mire Fülöp feljelentése szerint kijelentette, hogy ha nem sikerül a 600 pengőt megkapnia az anyagért, akkor adja vissza neki. Takács ezután sem a pénzzel, sem az anyaggal nem jelentkezett. Fülöp várt egy darabig, majd feljelentést tett. A rendőrség kihallgatta az üggyel kapcsolatban Takács Józsefet, aki azt állitotta, hogy Fülöp beleegyezett abba, hogy 380 pengőért eladja a ravatalterítőt, mert — mint mondotta — pénzre van szüksége. Erre 3 azt el is adta és a 380 pengőből 21 pengővel kifizette élelmiszerszámláját, a többivel pedig leült kártyázni, hogy megsokszorozza a pénzt és az eredeti összeget visszaadja Fülöpnek, a többit pedig megtartja. Megsokszorozás helyett azonban elvesztette a 359 pengőt is. A rendőrség Takácsot őrizetbe vette és átadta a kir. ügyészségnek.

— **Ellopák imakönyvét és imalepedőjét** Rosenfeld Ignác Csók-utca 6. szám alatti lakosnak az izr. imaházból. A károsult feljelentésére megindult a nyomozás.

— **Nagyon elszaporodtak ismét a vasúti böröndlopások.** A debreceni rendőrségre sorozatosan érkezik feljelentés az utazóközönség részéről a vasúti kocsikban és a pályaudvarokon elkövetett böröndlopások miatt. A tegnapi napon Fülep Józsefné, portás neje, Budapest, Forgách-utca 32. szám alatti lakos tett feljelentést ismeretlen tettes ellen, aki — mialatt Debrecenbe utazott — Hajdúszoboszló és Debrecen között a vasúti kocsiban ellopta böröndjét, melyben női ruhák, fekete ruhaanyag, szalvéták voltak 500 pengő értékben. — A pályaudvari perronon elkövetett böröndlopás miatt tett feljelentést Lengyel Antal MÁV alkalmazott, akinek a II. osztályú váróterem elől néhány percig őrizetlenül hagyott böröndjét ruhaneművel és hat kilónyi drótszeggel ellopták. A rendőrség erélyes nyomozást indított és preventiv intézkedéseket tett az elszaporodó vasúti böröndlopások megakadályozására.

— Lisztért ment Nyíradonyba — négy pár lopott csizmával tért vissza. Rapcsok József, Hétvezér utca 21 szám alatti hentessegéd. A Fövényessy-tanács előtt tegnap megtartott tárgyaláson elmondotta, hogy Nyíradonyban sokáig dolgozott és ott megtetszett neki Molnár Viktor kamrájában lógó pár csizma. Kérte, hogy adja el azt neki, de Molnár erre nem volt hajlandó. Erre kijelentette, — hogy akkor el fogja lopni. Mikor később lisztért átrándult Nyíradonyba, eszébe jutottak a csizmák s bekémlelt Molnárék kamrájába és meglepetve látta, hogy nem egy, hanem négy pár csizma van ott. Nem birt a kisértésnek ellentállni, kiemelte az ablakon. A debreceni törvényszék Rapcsok Józsefet, aki jelenleg orgazdaságért kapott héthónapi börtönbüntetését tölti, összbüntetésül kilenchónapi börtönnel sújtotta.

KÖZGAZDASÁG

Az erdélyi kis- és nagygazdák példaadó szervezetbe tömörültek és követésre méltó életet élnek

Ideális gazdakörök ké pezik a szilárd alapot.

Vannak társadalmi rétegek, amelyekről általánosságban az a hiedelem, hogy nem szervezhetők meg. Ennek következtében semmiféle téren egységesen és közös erővel nem tudnak fellépni, hogy érdekeiket kellőképpen megvédjék. Ilyen réteg nálunk a gazdatársadalom, mely azonban nem mindenütt »megszervezhetetlen«. Élénk példa erre az erdélyi gazdák évszázados szervezettsége.

Az erdélyi gazdákat a legrégibb egyesületben tömörítették: az *Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület* keretei között. A szervezés az 1800-as években kezdődött, az építőmunkát társadalmi alapon kezdték meg. Az Erdélyi Gazdasági Egylet nemcsak mezőgazdasági célokkal indult, az alapitók figyelme kiterjedt az egész erdélyi magyarság minden akkori nagy életkérdésére. *Az EMGE 1844-ben alakult*, a létrejövetel lelke gróf Teleki Domokos, első elnöke pedig ifj. gróf Bethlen Pál volt. Elég annyit feljegyezni a történelmi jelentőségű kezdetről, az óriási érdeklődésről, hogy rövidesen mezőgazdasági gépgyár, szőlő- és gyümölcsészeti iskola alakult. A szabadságharc megbénította az Egylet munkáját, 1854-ben Erdély Szechenyijét: gróf Mikó Imrét választották elnökké. — Nagyvonalú vezetésének köszönheto, hogy 48 ev után az EMGE Erdély egész gazdasági, társadalmi fejlődéséhez az alapot, a tudást, a szakértelmet és lendületet megadta. Nagy célkitüzése a mezőgazdasági népnevelés volt a haladó gazdálkodas ügyét tüzte feladatként maga elé s a gazdatársadalom érdekeit szolgálta. A széles kisgazdaréteg az erdélyi mintagazdaságoktól tanult

Ujra történelmi idők jöttek. 1918 után új feladatok hárultak az Egyletre. A román földreformnak kifejezett célja az volt, hogy az erdélyi magyarság nemzeti vagyonát csökkentse. Az EMGE óriási küzdelmet vivott a magyar föld védelméért — sajnos, teljesen eredménytelenül.

1936-ban az erdélyiek hangoztatják, hogy az erdélyi magyarság egyetlen útja az időálló, ősi nemzeti és népiforráshoz, a magyar faluhoz kell, hogy vezessen mert ez a magyarság megingathatatlan alapja, ebben van meg az erő és akarat, amivel a magyarság legsúlyosabb problémáit is megoldhatja. Az értelmiségnek a nép mellett a helye, de ezt többé nem szavakban, hanem a valóságban is cselekedni kell. Uj elnök kerül az élre, aki hangoztatja, hogy minden erdélyi magyar egymásra van utalva, mert élete bebizonyította, hogy vagy egymásra talál Erdély minden rendű és rangú magyarja, vagy elvész és elpusztul ebben a viharban. A magyarság védelmét elsősorban a széles néprétegek, csak a szervezett társadalom biztosithatja. A szervezést pedig legalul, a népnél kell kezdeni, mert a nemzeti vagyon döntő hányada a magyar kisgazda, a törpebirtokosság kezében van. A nemzeti élet terheit elsősorban annak kell vállalnia és hordoznia, aki a nemzeti vagyon tulajdonosa.

A tanult birtokos tanitsa a falusi gazdát a korszerű gazdálkodásra, a pap, a tanító és az egész értelmiségi réteg legyen a nép ügyének egyetemes szolgálója. Ez a munka éreztetni fogja hatását az egész magyar életben mert az öntudat, a szervezett erő és a jobb anyagi helyzet alkalmassá teszi a falut müveiődési s szociális kérdéseinek megoldására is. Tanitani kell a falut, mert a műveltségi egyensúly biztositása a legfőbb feladat.

Erdélyben ezeket mind megvalósitották. Állandó falulátogatásokat, gazdanapokat rendeztek szüntelen, közvetlen érintkezést tartottak fenn a néppel és a vezetők közvetlenül a helyszinen ismerték meg a falusiak életkörülményeit, gondjait, bajait. — Hosszú volna elmondani a tettek sorozatát, mellyel az erdélyi gazdák felemelését elősidézték. — A szervezés arányaira jellemző, hogy 1936-ban alig ezer, főképpen birtokos tagja volt az EMGE nek, de 1940-ben ez a szám 19,134-re emelkedett, ebből a becsi döntés következtében 5,795 fő Délerdélyben maradt.

Nagyon figyelemre méltó az a körülmény, hogy milyen rendszer alapján tudták az erdélyi gazdákat ilyen kitünően megszervezni. A siker titka: a gazdakörök. Itt is a számok beszélnek: 1936-ban 220 gazdakör működött ezzel szemben 1940-ben már 563-ra emelkedett a számuk 26,484 taggal. Északerdélyben, a felszabadulástól *1943 tavaszáig 810-re emelkedett a gazdakörök száma, közel 60,000 taggal, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület beszervezett egyéni és gazdakörí tagjai tehát összesen meghaladják a százezret.*

Erdemes egy pillantást vetni ennek az óriási szervezetnek a belső életébe is. Az EMGE tanulmányozza az erdélyi föld kérdéseit. Foglalkozik az elidegenített magyar földek visszaszerzésének kérdésével, a kipusztított magyar tájak benépesitésének ügyével, a magyar föld minőségi javításának kérdésével A gazdák tanitását célozza a 72. éve megjelenő Erdélyi Gazda, ez a hatvanezer példányos havi folyóirat, az Erdélyi Gazda Naptára, 500 oldalas gyakorlati útmutató. Gazdasági tanfolyamokat rendeznek, melyek hatása alatt a mezőgazdasági termelés Erdélyben átalakul, a minőség javul, a terméshozam nagyobb. Az Egyesület egyes szakosztályai gyakorlati útmutatást és segitséget nyujtanak a gazdáknak. A lehetőség szerint gondoskodnak a korszerű gazdálkodás előfeltételeiről, a nemesitett ve-

tőmagról, tenyészállatokról, talajművelő eszközökről, állami akciókat közvetítenek, általában a mezőgazdaság érdekeit képviselik és védik az Egylet vezetői.

Mivel itt nálunk is nagyon sok faluban van gazdakör, érdemesnek és szükségesnek tartjuk, hogy néhány szót erről is szóljunk.

Az erdélyi gazdakör sajátosan erdélyi életmegnyilvánulás. — Nincs semmi néven nevezendő kaszinó vagy klub jellege, mint más helyeken, ahol a gazdák kártya vagy bor mellett szórakoznak vagy politizálnak. *Erdélyben csak egyféle gazdakör van minden faluban: az EMGE gazdakör.* A falu kérdéseivel csak ez az egy szervezet és nem több foglalkozik. A gazdakörök felekezeti iskolákban vagy kulturházakban működnek, *tagja majdnem minden gazda, birtokos, pap, munkás, tanító, falusi orvos stb.* Hetenként üléseznek, előadják óhajaikat, bajaikat, beszámolnak tapasztalataikról, megvitatják az időszerű kérdéseket, vállalják a közös problémákat, együttesen szerzik be kereskedelmi szükségleteiket, terményeiket közösen értékesítik, felolvasnak szakcikkeket ezeket megbeszélik, kísérleteket végeznek, egymáson segítenek. Az EMGE gazdakör alapja tehát a közösségi szellem. A gazdakörökkel együtt működnek a vármegyei kirendeltségek, ezek mellett megyei gazdaválasztmány tevékenykedik, melynek kisgazdák, gazdaköri elnökök és birtokosok a tagjai. A választmányok majdnem minden héten üléseznek. Megtárgyalják, leszűrik a falvak kérdéseit, továbbítják az EMGE központhoz, melynek mindenféle szakosztályai feldolgozzák a problémákat.

Az EMGE megszervezte a bajtársi szolgálatot is, mely abból áll, hogy a gazdakörök otthonlevő tagjai az ősi kaláka-rendszer felújításával segítik hadbavonult gazdatársaik családjait.

Ilyen szellemben és szervezetben élnek az erdélyi kis- és nagygazdák.

Az asztalosmesterek elvben megegyeztek munkásaikkal, hogy béremelésre engedélyt kérnek a minisztertől

A debreceni asztalosmesterek és munkások kiküldöttei tegnap esti értekezletet tartottak az Ipartestületen dr **Balla Gerő** asztalosmester elnöklésével. A munkások ugyanis azt a kérést terjesztették a mesterek elé, hogy a bérrögzítés óta bekövetkezett áremelkedésekre tekintettel, állapodjanak meg újabb és nagyobb munkabérben, amire a bérrögzítő rendelet módot ad. A kérelemre a munkaadók tárgyalásra hívták meg a munkásokat, mivel megértéssel viseltetnek szociális helyzetük iránt.

Dr **Balla Gerő** kijelentette — és ehhez csatlakozott **Kovács János** titkár is a munkások nevében —, hogy szigorúan a törvényes keretek között kívánják a kérdést megoldani. Balla hangsúlyozta, tisztában vannak vele, hogy a munkások mai bére nem luxusfizetés, de lássák be a munkások is, hogy az 542.000 köztisztviselő fizetése a rögzített színvonalon maradt, önhatalmúlag azt nem növelhetik. A munkások előterjesztését szívesen elfogadja és hajlandó a leggyorsabban a miniszter elé terjeszteni.

Színvonalas vita indult meg, melynek során a munkaadók is hangoztatták, hogy az ő helyzetük sem rózsás, de belátják, hogy július 1 óta emelkedtek az árak és a béreket is növelni kell.

A munkások hangoztatták, hogy **már 1939-ben is igen alacsonyan szabták meg az akkori minimális béreket,** amihez mindössze 30 százalékos emelést kaptak. **Hangoztatták a munkások azt is, mindenképpen el akarják kerülni, hogy Debrecen asztalosmunkások nélkül maradjon és vidékre szerződjenek el,** ahol már 100 pengős hetifizetést és ellátást is ígérnek nekik. Ragaszkodnak a családjukkal való együtteléshez és nem mennek el, de a nőtleneket ilyen alacsony bér mellett nem lehet visszatartani.

Több mester és munkás felszólalása után végeredményben elvileg kölcsönös megértés és felebaráti szeretet alapján állva, abban állapodtak meg, hogy a munkások is és a munkaadók is kidolgoznak egy tervezetet, amelyben az újabb munkabérek kereteit megszabják és a két tervezetet összeegyeztetvén, felterjesztik a miniszterhez jóváhagyás végett.

A asztalosmunkások bíznak az iparügyi miniszterben, hogy az ő helyzetükön éppen úgy segít, mint ahogy megtette ezt a festőmunkások esetében.

Románia nagy gabonafelesleggel rendelkezik

Bukarest, október 26. (MTI). A román gazdasági sajtóban legutóbb megjelent kimutatások szerint Románia az idei termés betakarítása után mintegy 52,869 vagon gabonafelesleggel rendelkezik. A gabonafelesleg elhelyezésének érdekében a külföldet tárgyalások folynak.

Debreceni állatvásár

A debreceni állatvásárra felhajtás sertésből 244, eladás 148 darab. Kecskéből felhajtottak 9, eladtak 7 darabot. Lóból felhajtás 377, eladás 130 drb, szarvasmarhából felhajtás 425, eladás 271 darab volt.

Árak: választott malac páronként 120—170, kecske darabonként 125—230 P. Vágó ló 190—540, silány igás 380—700, közepes igás 700—1500, jó igásló 1500—3000 P.

I. rendű vágó ökör 220, II. r. 200, III. r. 180, csontolni való 150. I. r bika 215, II. r. 195, III. rendű 175, csontolni való 145 fillér. Tehén I. rendű 210, II. r. 190, III. r. 170, csontolni való 150 fillér. 6 százalék engedmény. Vágóborjú I. rendű 240, II. rendű 210, tinó, ökör 280—340 fillér élősúly kg-ként.

Fejőstehén 1100—3200 pengő. Irányzat lanyha.

Országszerte simán folyik az olajosmagvak átvétele. A gabonafélék kedvező terméseredménye következtében az elmúlt hónapokban a rendelkezésre álló gabona- és terményraktárak erősen igénybe voltak véve. Szeptember hónapban azonban a raktárházak fokozatos szabaddátétele megindult és megkezdődött a napraforgómag nagyobbarányú átvétele, valamint olajgyártás céljából a gyárakhoz való szállítása. Ez a körülmény is megkönnyítette, hogy a nyárvégi és őszeleji száraz időjárás folytán az olajosmagvak, így különösen a napraforgómag kitűnő, száraz állapota a csaknem azonnali szállítást és feldolgozást is lehetővé tette. A közelmultban a gazdák egyes helyeken jogos türelmetlenségükben az átvevő szerveket — így különösen a sokféle termény- és gabonaféle átvételével igen nagy mértékben igénybevett Futurát — okolták az olajosmagvak átvétele körül tapasztalható időleges késedelemért. A tárgyilagos szemlélőnek és a háborús nehézségekkel tisztában levő gazdáknak azonban e tekintetben a mélyebben fekvő tárgyi okokat sem szabad szem elől téveszteniök. A kedvező gabonatermés és az olajosmagvaknak, különösen a napraforgómagnak korai — a nagy szárazság ellenére is elég jó eredménnyel lefolyt — betakarítása egyidőben olyan hatalmas árukínálatot eredményeztek már a termés átvételének megkezdésekor, ami a rendelkezésre álló szállítási eszközökkel természetszerűleg csak kisebb zökkenőkkel volt lebonyolítható. Az olajosmagvak szállításának irányítását a gazdasági év elején életre hívott Olajosmagforglami Központ most már teljesen átvette és igyekszik éppen a szállítás megkönnyítése decentralizálása érdekében a feldolgozás munkájába minél több olajosmagvat feldolgozó üzemet bekapcsolni. Bár az illetékes hatóságok kétségkívül méltányolják a nagyipar által üzemeik kibővítése érdekében eszközölt nagyarányú befektetéseket, nem kétséges, hogy a termés átvételének, valamint a feldolgozás menetének síma és gyors lebonyolítása csakis a teljesítőképes kis- és középüzemek fokozott bekapcsolásával válik lehetővé. Az Olajosmagforgalmi Központ, valamint a Futura ily irányú törekvéseit az illetékes iparügyi hatóságok is méltányolják, így minden remény megvan arra, hogy a szállítás folyamatosságát a rendelkezésre álló tárolóhelyek korlátozott volta, továbbá a vasút háborús viszonyok miatti csökkentett teljesítőképessége ellenére is biztosítani tudják. Abban az esetben, ha a fentiek mellett egyes helyeken panaszok merülnének fel, helyes, ha azokat a gazda a pontos és részletes adatok feltüntetése mellett az Olajosmagforgalmi Központtal közli.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY. Dr Eötvös Dezső ügyvéd által képviselt Kaufmann Aladár végrehajtató javára volt püspökladányi lakos, végrehajtást szenvedő ellen 275 P tőkekövetelés és járulékai erejéig a debreceni kir. járásbíróság 1584—1935. számú végzésével elrendelt s közbenjárással foganatosított kielégítési végrehajtás során 1935. évi március hó 12. napján lefoglalt és felülfoglalt és 4536 pengő 60 fillérre becsült végrehajtást szenvedőnek járó követeléseket Püspökladányban a kir. járásbíróságnál alulírott bírósági végrehajtó irodájában I. em. 6. sz. **1943. évi október hó 28. napjának délelőtt 11 órájára** ezennel kitűzött bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében, azonban a becsár kétharmad részénél nem alacsonyabb vételárban el fogom adni. A szakértői becslés elrendelése esetén a Te. 74. §-a az irányadó. Ezt az árverést a Vhn. 20. §-a értelmében azoknak a végrehajtatóknak (csatlakozóknak) a javára is kitűzöm, akik a hirdetmény kibocsátása napjáig a fenti ingókra kielégítési jogot szereztek és ellenük halasztó hatályú igénykereset nincs. Ezek a következők: 1. Einbesütz Adolf 271.82 P. 2. Bernfeld Sámuel 1000 P, 3. Fleischmann Herman 629.44 P, 4. Fodor Sándor 411.22 P. 5. Kovács Ede 740 P, 6. Weisz és Róna 200 P. 7. Ehrenfeld Ferenc 275 P, 8. Schnitzer Testvérek 179.73 P, 9. Gárdos István 300 P. Hajdúszoboszló, 1943. évi szeptember hó 28. napján. **Ifj. Páll Ferenc** kir. jbírósági végrehajtó.

SPORT

DVSC-Gamma mérkőzés lesz vasárnap a Diószegi-úti sporttelepen

A DVSC csapata a Szolnok mérkőzés után a Gamma csapatával játszik NB I. bajnoki mérkőzést a Diószegi-úti sporttelepen. A görögbetűs csapat ma a NAC mellett a legjobb magyar labdarúgó együttes, dacára a BSzKRT-tól vasárnap elszenvedett súlyos vereségének. Ez a vereség, mely veretlenségétől fosztotta meg a Gammát, csupán kisiklásnak tekinthető. A csapat minden része nagyszerű játékosokból áll. A kapuban Tóth György, a sokszoros magyar válogatott áll, akinek védései élményt jelentenek. A Híres—Kónya hátvédpár a legjobbak egyike az NB I.-ben: keményen, jól rúgnak, fáradhatatlanok. — Szabót, a középhátvédet a védek elleni csapatban elsősorban vette számításba a középfedezet posztra Vághy szövetségi kapitány. Horváth Károly ma a legjobb szélsőfedezet, baloldalon pedig Kemény Tibor, a Ferencvárosból is jól ismert, nagyrutinú játékos áll. Ezt a remek védelmet jól egészíti ki a támadósor, mely a sokszoros válogatott Kincsesen és Tóth Lajoson kívül csupa fiatal tehetségből áll.

A jövő nagy középcsatára: Mike, Liszkay II. és Patkoló, mind kitűnő játékosok. A DVSC-ben Nagy II sérülése rendbe jön vasárnapig és így a Szolnok elleni csapat játszik, Vass Antal vezetésével Határbírák Páll Antal, a kitűnő debreceni játékvezető és Csendőr lesznek. Előmérkőzés a DVSC II—Nagyváradi MÁV NB III-as rangadó lesz.

Megindultak a küzdelmek a Tiszthelyettesi Kupáért

Tegnap délután nagyszámú érdeklődő közönség előtt indultak meg az idei Tiszthelyettesi Kupa küzdelmei. Az érdeklődő közönség soraiban ott láttuk az egyes katonai alakulatok parancsnokait, valamint tisztikarainak számos tagját.

Hajdúezred II. zászlóalja—Tüzérek 6:1 (1:0). DEAC pálya, vezette: Harsányi. A két csapat a következő összeállításban játszott: *Hajdúezred II. zászlóalja:* Szilágyi — B. Nagy József, Vass — Racz, Zilahy, Kopjári — Nagy V., Szabó, B. Nagy, Ille, Nagy IV. *Tüzérek:* Fenyvessy — Egeressy, Eperjessy — Mihalik, Pócsi, Pásti — Kingler, Nagy II., Balik, Fitos, Kovács. Az első félidő egyenlő ellenfelek küzdelme. Szünet után a »DVSC különítmény« rakapcsolás a pompásan játszó B. Nagy révén öt gólt juttat a Tüzérek hálójába. A Tüzérek gólját a szintén DVSC-ista Nagy II. lőtte 11-esből. Jók: Zilahy (a mezőny legjobbja), B. Nagy (középcsatárt játszott remekül), Kopjari és Ille illetve Nagy II. (a DVSC kullancsa), Egeressy, Eperjessy és Pócsi. *Harsányi* László játékvezető kifogástalanul vezette a mérkőzést.

Élelmezők—Hajdúezred III. zászlóalja 2:0 (0:0). DEAC pálya, vezette Szabó Kálmán III. Az *Elelmezők:* Baranyai — Zubán, Csordás — Körmendi Gyimesi, Kökényesi — Daróczi, Nyitrai, Timár, Bojtor, Kopácsek összeállításban futottak ki, míg a *Hajdúezred III. zászlóalja:* Tóth — Lévai, Kiszely — Németh, Faragó, Herceg — Csikos, Ungvári, Gombos, Cséky, Kupás összeállításban játszott. Hatalmas iramban folyt le mindkét játékrész s a helyzetek alapján könnyen lehetett volna döntetlen az eredmény. Góllövők: Nyitrai és Bojtor. Jók: Timár, Gyimesi, Zubán és Baranyai illetve Csikos, Herceg, Faragó és Németh. *Szabó* Kálmán III. jószemű játékvezetőnek bizonyult.

Csütörtökön délután egy órai kezdettel a Hiradó zászlóalj—Repülőtér és három órai kezdettel Hadtest kombinált—Hajdúezred III. zászlóalj bajnoki mérkőzéseket játszák le a csapatok.

Enyedi Ferenc OSK előadó Debrecenben

Tegnap érkezett Debrecenbe Enyedi Ferenc, az OSK vidéki alosztályának egyik előadója, hogy Debrecen sportéletét és sportlétesítményeit tanulmányozza.

Vitéz *Hadházy* Dezső egyetemi testnevelési tanár OSK kerületi megbízott társaságában megtekintette a tegnapi napon a DVSC korszerű sporttelepét, az átalakított DTE tornacsarnokot, a Stadiont és a város nagyobb sportlétesítményeit. Továbbá felkereste a helyi sportélet vezető egyéniségeit és velük beható tanácskozásokat folytatott Debrecen jövő sportéletére vonatkozóan.

Enyedi Ferenc, a volt főiskolai bajnok, OSK vidéki előadó ma reggel tért vissza Budapestre.

A DVSC tegnapi edzéséről csak a katonajátékosok hiányoztak, akik a Tiszthelyettesi Kupa mérkőzésein játszottak. Az edzésen könnyebb mozgást végeztek a megjelentek.

6000 pengő segélyt kapott a DTE. A Debreceni Torna Egyesület tornacsarnokának és ökölvívó terme fűtésének biztosítása megoldást nyert. A csaknem 3 évig tartó átalakítási és korszerűsítési munkálatok és az időközben bekövetkezett áremelkedések a tervezett központi fűtés elmaradását vonta maga után. Az OSK méltányolva az ország egyik legrégibb egyesület érdemeit és a munkálatok megoldására 6000 pengőt biztosított a több, mint háromnegyed szazad multra visszatekintő egyesületnek. Az OSK a DTE helyiségének tökéletesítésére és szakosztályainak megsegítésére nagyfokú állami támogatást helyezett kilátásba, melyek módot nyujtanak úgy a torna mint más szakosztályok felállítására is. Jóleső érzéssel vesszük tudomásul, hogy a legfelső helyen is megértéssel veszik tudomásul, hogy a kényszerű szüneteles után, teljes átszervezés kell, hogy jöjjön és ehhez állami támogatással is sietnek a D... megsegítésére. A támogatás jó helyre jutott — hiszen a DTE versenyzői több mint 75 éve nemcsak helyi, hanem országos, sőt európai viszonylatban is megállták helyüket és ezután is szolgálták és továbbra is fogják szolgálni a sport nemes nemzetnevelő célját.

A keleti kerület férfi és női egyéni tornászbajnoki versenyt szombaton és vasárnap bonyolítják le a DTE tornacsarnokában. Ez egyben válogató verseny is a november 14-iki Budapest—Debrecen városok közötti tornászviadalra.

Esküvői autón Szatmártól Nagybányáig... Beszámoltunk már arról, hogy a Villanygyár labdarúcsapata vasárnap körülményes utazás után ért el Nagybányára. Az utazás részletei most kerültek nyilvánosságra s azokból kitűnik, hogy a debreceni csapat lekéste a Szatmárnémetiből Nagybányára indulo vonatot s autón folytatta útját. Egy nagy teherautón utaztak, amelyen éppen egy esküvői menetet, lakodalmas társaságot vitt Nagybányára. Az utazás ideje alatt annyira összebarátkozott a labdarúgó csapat a lakodalmas társasággal, hogy az esküvőt két órával el is halasztották, csakhogy megláthassák a mérkőzést, melyen az egész lakodalmas társaág jelen volt és a debreceni csapatnak szurkolt.

Az NB III. szamosmenti csoportjában vasárnap a következő bajnoki mérkőzéseket játszák le a csapatok: DVSC II—Nagyváradi MÁV Debrecen, Radi. Ermihályfalvi LE—P. MÁV II Ermihályfalva Kőrössy Antal SzVSE—Sz. Törekvés Szatmárnémeti Szamosvári, Petrozseny—Nagyváradi Törekvés, Nagybánya dr Thomas Henrik, SzSE—Józerencsét Szatmárnemeti Kiss Ferenc, Nagykárolyi AC—D. Villanygyar Nagykároly Mariás József.

*

Az amatőrbajnokságban vasárnap Derecskei MOVE—DEAC vezeti Orosz, NyVSC—DMTE vezeti Egresy, Hajdúböszörmény—B. Turul vezti Czabán, MOVE Szabolcs II—P. MÁV II. vezeti Lakatos, Mátészalka—Karcag vezeti Herr, Tiszthelyettesek—Villanygyár II. vezeti Harsányi mérkőzések lesznek.

*

Az NB III. szamosmenti csoportjában vasárnap a következő eredmények voltak: P. MÁV—SzVSE 2:1, Szatmárnémeti SE—Nagyváradi MÁV 1:1, Jó Szerencsét—D. Villanygyár 2:2, DVSC II—Nagyváradi Törekvés 6:3, Nagykárolyi AC—Szatmánémeti Törekvés 0:0.

Az országos levente ökölvívó bajnokságok nagy siker jegyében folytak le. A bajnoki küzdelmek során a debreceni VI. kerületi leventék a kilencedik helyet foglalták el az országos bajnokságban.

Farkas Iván vezeti a vasárnap Losoncon lebonyolítandó NB II. LAFC—Cs. MOVE bajnoki mérkőzést.

f6trrnx-é amJ-qóü (d —, b ow

APRÓHIRDETÉSEK

MAGÁNNYOMOZÓ 54

GÁLOCSY legrégibb magánnyomozó megfigyelései, nyomozásai diszkrétek, eredményesek. Zöldfa u. 3. szám. Telefon: 28-72.
54—1576 12. 3.

JÁNOSSY magánnyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel. Virág u. 21. Telefon: 23-78.
54—764 11. 9.

KOSZTOLÁNCZY magánnyomozó irodája bizalmasan megfigyel, s nyomoz. Lorántffy u 19
54—1519 10 31.

ALKALMAZÁST NYER FÉRFI VEGYES

FELES konyhakertészt egy magyarholdas kertbe keresek Honvédtemető u. 6. 2—504 vv.

UJSÁGKÉZBESITŐT felvesz a „Debreczen" kiadóhivatala. Jelentkezhetnek idősebb férfiak és asszonyok is, — esetleg rokkantak. Gyakorlatlanokat betanítunk, jó kereseti lehetőség, nyugdíj. Jelentkezni délutánonként a kiadóhivatalban József kir herceg u. 1. sz. —484 vv

IGAZOLVÁNYOS ujságárust és kézbesítőt, csapókerti körzetbe felvesz a kiadóhivatal. Havi kereset 200 P körül. Jelentkezés délutánonként a DEBRECZEN kiadóhivatalában, József kir. herceg u. 1
483 vv.

KERTESZKEDÉSHEZ sertés és baromfihoz értő család keresethez és lakáshoz juthat. Jelentkezés Széchenyi utca 9. Kapusnál.
2—961

ARUKIHORDÓT vagy erős kifutót felvesz Szövetkezet, Baltazár Dezső 9. 2—1533

MUNKÁSOK kútfúráshoz felvételének. Csemete 20. 2—1517

14—16 EVES kerékpározni tudó fiut asztalos műhelybe napszámosnak felvesz Erdélyi Ferenc Fürdő u. 5.
64—1496

GAZDASÁGI ÁLLÁS FÉRFI (26)

KOMENCIÓS kocsist felveszek a nagyhegyesi tanyára. Ökrös János H.-szoboszló Csanádi tér 5. 26—1490

HÁZMESTERNEK házaspár felvétetik. Jelentkezés d. e. 9-től. Rákóczi 50. 29—1482

HÁZMESTERI ÁLLÁS FÉRFI (29)

UTCA és udvartakarításra bejáró házmestert konvencióra azonnal felveszek. Rákóczi u. 15. 29—1504

IPARI FÉRFI (33)

PÉKSEGÉDET azonnali belépésre felveszek. Árpád-tér 13. 33—866

CIPÉSZ, csizmadia segédek állandó munkára felvétetnek. Csapó u. 28. Szövetkezetnél.
33—1459

SEGÉDET, ki mezőgazdasági gépek javítását érti, keresek. Hunyadi-utca 21. 33—984

GYÁRI rádiót, használtat veszek, villanyszerelőségédet és tanulót felveszek. Fülöp villamossági vállalat, Csapó 35.
33—1525

CIPÉSZ munkásokat benti munkára és zsecmunkást 50-től 200 pár heti termelésre felveszünk. Süsskind Piac 71. 33—1531

CIPÉSZSEGÉD felvétetik vegyes munkára. Torkos, Szabó Kálmán u. 24. 33—1481

FIATAL fodrászsegédet teljes ellátással felveszek. erecske, Békési fodrász. 33—1471

TANULÓ FIÚ (64)

KÖNYVKERESKEDŐ tanulnóak legalább 4 középiskolai osztályt végzett fiut felvesz a Bertók könyvkereskedés. 64—977

ASZTALOS tanulót fizetéssel vagy bentkosztra felveszek. Szabó Homok u. 133. 64—1523

SÜTŐTANULÓT ellátással felvesz azonnal Gazdák Sütődéje Rt. Böszörményi út 15.
64—1512

KIFUTÓ FIÚ (49)

KIFUTÓ fiú megbízható azonnal felvétetik, Csapó utca 33. Cserépkályhaüzlet. 49—1519

TIZENNÉGY, tizenöt éves fiút vagy lányt kifutónak felvesz fogtechnikai laboratórium. Rákóczi u. 19. sz.
49—1518

JOBB családból való fiút kifutónak vagy tanulónak felveszek Boda sütőde, Vágóhid mögött. 49—1483

KIFUTÓ fiut vagy lányt úriszabóságba azonnal felveszek. — Fuhrmann, Péterfia 21.
49—1862

ALKALMAZÁST NYER NŐ VEGYES (4)

ORVOSI rendelőbe takarítónőt megbízható, rendest, jó bizonyítvánnyal keresek. Jelentkezés d. e. 9—10-ig du. 5—6-ig Piac u. 41. I. em. 5. 4—992 vv

ÜGYES komoly lányt könnyű munkára azonnalra felveszek. Kossuth 28. Laboratórium.
4—1520

PERZSASZŐNYEG javításához és készítéséhez fizetéssel tanuló-leány felvétetik. Ajtó u. 10. I. ajtó. 4—1500

FEKVŐBETEG kiszolgálására idősebb nőt felveszünk. Iskola utca 6. 4—1497

KEZILÁNY férfiszabóságban felvétetik. Zombor Széchenyi 5.
4—1859

TAKARITÓNŐT keresek reggeli két órára. Jelentkezés 9—10. Blaháné u. 8. I. 2. 4—1477

IPARI NŐ (35)

MASAMŐD segéd legmagasabb órabérrel felvétetik, azonnal. Divén kalapszalonban Szent Anna 2. 35—1834

SEGÉDLÁNYT felveszünk. Benedek szalon Batthány 1. II. kapu.
33—1861

VARRÓLÁNYOKAT és tanulót felvesz Fischni szabó Piac u. 44.
35—1505

HÖLGYFODRÁSZ kisasszonyt azonnali belépéssel felveszek. Vad hölgyfodrászat Kossuth 36. 35—1860

TANULÓLEÁNY (63)

ÜGYES lány tanulónak felvétetik. Kézimunkaüzlet, Alföldi palota. 63—1516

TANULÓ lányt vagy kifutót fizetéssel felvesz ek. Molnár szalon, Szent Anna u. 8.
63—1499

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT MINDENES (30)

MINDENES főzőnő jó bizonyítvánnyal felvétetik Árpád-tér 1. Gyógyszertér. 30—985

EGY magános nőnek főzésért lakást adok. Tengerész u. 4. sz.
30—1527

FŐZŐ mindenest felveszek jó bizonyítvánnyal. Róth, Révész tér 2. 10—1 óráig.
30—1524

GYERMEKSZERETŐ főző mindenest, jó bizonyítvánnyal keresek. Takáts Rákóczi 11.
30—1504

BEJÁRÓNŐ (8)

MINDENES bejárónőt koszttal egész napra felveszek Ajtó u. 21. sz
v. v. 8—1797

BEJÁRÓNŐT megbízhatót komoly bizonyítványokkal — azonnal vagy elsejére keresek. Dr. Kardosné Nemzetőr u. 4 8—1444

BEJÁRÓNŐT ebédkosztal azonnali belépésre felveszek. Kossuth 28. Keresztépület. 8—1521

BEJÁRÓNŐT keresek naponta 8—12-ig. Püspöki palota, V. lépcső, III. 34. 8—1515

BEJÁRÓNŐT felveszek délelőtti órákra november 1-re. Simonffy utca 43. 8—1508

ÜZLETI AJÁNLAT 67

NYAKKENDŐIT szakszerűen kitisztitom, javítom, fordítom, újjávarázsolom. Timár 13.
67—1513

ÉRTÉKES vásznaiból selymeiből takarékosan szabjuk, varrjuk, himezzük ágynemüit, fehérnemüit, függönyeit. — Megrendelőing anyagjait külön bebiztositottuk. „Favorit" Csapó u. 24 sz 67—573 12. 31

GYÖNYÖRŰ, kabátok s kosztümök pontosan készülnek „Tildi" divatszalonban Rákóczi u. 11
67—1783 11. 1.
67—144 10 31

SZORME bundákat javitok alakitok festek veszek, eladok. Kővárv szücsmester, püspöki palota 1. 31. 67—593 11 31

HASZNALT órákat veszek, javítok, eladok. — Schiffmann Vendég u 7 sz. kisállomásnál.
67—1792 1. 3

TÖRÖTT gramofon lemezért 3 — P-t fizetek. Villanykörtecsere 30 f., Biró, Hunyadi u. 22
67—33 11. 20

CIÁNOZ, vizsgái, zsiszikteienit felelőssége, Kiss, Méliusz-tér 7 Telefon: 14-30 (veres templomnál).
67—606 11. 4.

SIRKÖVEK müköből es terméskőből, mészsalak gyümölcsösök részére és pirossalak kerti utakra kaphatók a debreceni mükögyárnál, Fürdő u. 2 sz. 67—279 vv

BUNDÁJÁT most készittesse, alakittassa, — Katona Vilmos szücsmesternél, Simonffy u. 2 telefon: 12-32.
67—157 12. 12

LEGOLCSÓBBAN test tisztit, Weisz kelmefesto Arany János u. 29 sz keresztépület 1900 vv

GYERMEKKOCSI mindennemü javitását s festését olcsón és szakszerüen végzi Bagdi, — Miklós u. 53. 67—517

BŐRKABÁT fordítást, alakitást szakszerüen készit Tegdes János szabómester püspöki palota 11, 20, 67—1996

DINAMÓ lámpafejek, elemes zseblámpák, rádió, kerékpáralkatrészek rezsók nagy választékban Soltész, Kálvin-tér 2 sz. 67—144 10. 31

CIPŐT, redikült, aktatáskát, bőrkabátot festek, Hatvan 2. Házfelügyelő lakásomban.
67—1502

ÜZLETI KERESLET 66

TOLLAT legmagasabb napi áron vesz »Hangya« tolligyüjtő telep József kir. herceg 71
66—305

DIÁK TELJES ELLÁTÁSRA

TELJES ellátást adok kisebb diáknak vagy diáklánynak. Cim kiadóban. 12—1509

EGY-KÉT diákat vagy diáklányt teljes ellátásra felveszek 1-re, Róth 2. Honv. huszárezred u. 28. 12—1493

ÉKSZER, ARANY, EZÜST (19)

RÉGI ékszereket, ezüstöt, brilliánsat magas áron veszek Ékszer javítás. Pollák aranyműves Hatvan u. 2, szám
19—572 11. 29.

ARANYAT, ezüstöt, — brilliánsat, ékszert, napi árban veszek Szelecsényi, Sas u. 2, szám
19—495 11. 27

ARANYAT, ezüstnemüt ékszereket napi áron vesz Takács Sándorne. Piac utca 56. szám.
19—1872 11. 10

PÉNZ (57)

KÖLCSÖNT adok megbizásból, 500.000 P erejéig, első helyen ingatlanra, előnyös feltételek mellett. D. Böszörményi Béla ügyvéd Debrecen, Ferenc József út 70. 57—998

TÁRS (61)

HUSZONÖTEZERREL esetleg 50.000-rel jól jövedelmező üzlethez biztos fedezet mellett betársulnék. Ajánlatokat »Jövedelmező« jeligére a kiadóba. 61—1529

AUTÓ, MOTOR, KERÉKPÁR, GÉP (7)

TELJESE új kerékpár azonnal eladó. Zápolya-utca 4. szám. 7—975

350-es MOTOR 1300 P, vagy új borért eladó. Magoss György tér 15.
7—1855

HANGSZER (28)

ZONGORA nangolasi munkát kitünő képzettséggel vállalok Vargyas Nap u. 17. vidéken is.
28—624 5. 3.

ZONGORA, bécsi remek hangú, kitünő fatüzelésses kályha eladó, Hadik utca 20. Egyetemi sporttelepnél 28—vv

HOMOKORD táskagramafon, békebeli, kifogástalan, eladó. Bercsényi 109. iroda.
28—1526

BÚTOR (9)

JÓALLAPOTBAN levő divány (sezlonge) eladó Lóversenyiroda Arany Bika szálló. 9—955

FIGYELEM! SAJÁTKÉSZITMÉNYÜ konyhaberendezések festett hálók, kombinált szekrények raktáron — Arany János u. 1., ud varban 9 645. 11. 29

NINCSEN fényes kirakatunk, bútort olcsón adunk, Piac u. 71. szám udvarban. Brilline
9—1484 1. 8.

HASZNÁLT bútorokat irodaberendezést, wert heimkasszát és üzletberendezést magas áron veszek, Verő, Csapó u 10 szám. 9—737 11. 13.

MODERN, sötét, dió telihálóeladó, Andrássy 69 Központi egyetemhez közel. 9—1260

HÁLÓSZOBÁK és konyhaberendezések a legjobb kivitelben állandóan raktaron. Ujfalussynál, Bethlen 56.
9—1449 11. 26

JÓKARBAN lévő diófaebédlő eladó. Wesselényi utca 121. 9—1503

ELADÓ kétszemélyes rézágy, sodronnyal, aszталok. Deák Ferenc 6. földszint. 9—1501

PERZSASZŐNYEG keleti 170×270 méretü privátnak eladó. Megtekinthető délután 3—4 között. Miklos u. 13.
9—1498

HÁLÓSZOBÁKAT legolcsóbban bizalommal csak Lőcsei bútorüzletében vásárolhat. Eötvös u. 66. 9—86 11. 30

ELADÓ dióbetétes fényezett háló. Ary asztalos, Kassa út 22.
9—1486

POLITUROS ágy sodronnyal, éjjeliszekrénnyel, garantált tiszta. Péterfia 42. 9—1478

ÖT magyar kép üveg alatt van, eladó Péterfia huszonöt alatt.
9—1474

EGYES ablakra ekrü függöny eladó Sas u. 4. II. 7. 9—1472

KIADÓ LAKÁS EGYSZOBÁS (45)

EGY szoba előszoba bútor és ágyneműnélkül is nyugdíjas úrnőnek kiadó. Rothermere utca 39. 45—1522

LAKÁSCSERE (53)

KÉTSZOBÁS konyhás lakásomat elcserélném hasonlóval. Egy vaskályha és egy ágy eladó. Rothermere utca 24. 53—978

LAKÁST KERES (52)

GAZDÁLKODÓ keres tiszta féregmentes szoba konyhás lakást, lehet albérleti vagy bútorozott. Pénzbeni vagy természetbeni fizetéssel. Cim Kishegyesi út 28. 52—1491

EGY kétágyas bútorozott szobát fürdőszobával fiatal házaspár ágy nemű nélkül november 1-re keres, Széchenyi u. közelében. Juhos László, Sesztina vasüzlet.
52—1476

BÚTOROZOTT SZOBA (10)

KÜLÖNBEJÁRATU bútorozott szoba ágynemü nélküli kiadó. Miklós u. 34. Keresztépület. 10—977

BUTOROZOTT szoba kiadó azonnalra Rothermere u. 24. sz. II. ajtó. 10—1532

BUTOROZOTT szoba fürdőszoba használattal tisztviselőnek kiadó. Arany János u. 2. I. 6.
10—1856

ELVESZETT (13)

VASÁRNAP fél hatkor este Csonka utcán drapritikülöm és kesztyüm elrabolták, a tettes valószinüleg eldobta, a megtaláló jutalom ellenében szolgáltassa be a rendőrségre. 13—1528

EGY szegényházi ápolt elvesztett a Hatvan utcán 110 P-t és egy számlat Riesz kocsigyári boritékban. Kéri a becsületes megtalálót juttassa el a rendőrségre.
13—1494

VEGYES (68)

80 DARAB anyajuh, 2 apaállat telejére felébe 1 adó 1 vagy 3 évre juhásszal együtt komenció ra. Hajdúszoboszló, Teleki-utca 4. sz. 68—587

SZÁZ darab oltott pösz méte és ribizli oltványt vennék. Csapó u. 88. illatszertár. 68—1510

KÁLYHA (46)

CSERÉPKÁLYHA modern, kandalószerű alig használt, hibátlan, úri lakasba való, nagy szoba fütésére alkalmas, 5×2.5×9 csempés, vegyes tüzelésü eladó. Domokos Lajos utca 6. sz. v. v 46—100

HASZNÁLT RUHA, CIPŐ (69)

FEKETE városi bunda, perzsa gallérral eladó. Cim a kiadóban.
vv 69—415

ELADÓ alig használt 37-es bőrtalpú fél fűzős női sevró cipő. Teleki 27. 69—1514

NŐIBUNDA és menyasszonyi ruha eladó. Piac 3. textilüzlet.
69—1511

TÉLIKABÁT középtermetü férfira eladó. Lorántffy 17. 69—1858

KITÜNŐ anyagból készült, használt télikabát eladó. Zelemér u. 3. Sikeréma intézet mellett. 69—1484

INGÓSÁG ELADÁS VEGYES (36)

SZÉP fikusz, filodendronok név- és születésnapokra igen alkalmas ajándék, még kaphatók Hatvan u. 24 36—1777

EGY gázrezsó eladó Piac utca 4. szám.
36—1842

INGÓSÁG VÉTEL VEGYES (37)

KIFOGÁSTALAN sport kocsit és 19—20-as gyermekcipőt, fehér hócipőt vennék. Nagyvárad utca 12. 36—1857

JÓALLAPOTBAN levő kétágós gázrezsót keresek megvételre. Címet kérem a kiadóba leadni.
37—1458

HASZNALT CSÓNAKOT vesz LAPUNK NYOMDÁJA
József kir. herceg-u. 1. Bika bérház

GAZDASÁGI ESZKÖZ (24)

GAZDASÁGI felszerelési gépek, eszközök, kocsik szekerek alkatrészek állandóan raktaron Árusit, becserél vásárol vitéz Nagy János. Hatvan u. 41 telefon: 26 19
24—1811 12 4

BOROSHORDÓK, szőlőprés eladók. Ugyanott javítás készül. Nap 4. 24—1000

ELADÓ egy könnyű 4 személyes alig használt hajtókocsi. Cim Barkóczy József Nyiregyháza Kereszt utca 12.
24—1475

INGATLANFORGALMI IRODA (40)

TIZ hold macsi föld eladó, Ondódon 3½ hold. Pataky Péterfia u. 53.
40—1853

INGATLANT KERES MEGVÉTELRE (38)

KERESEK kistelkű családi házat megvételre nem költözöm be. Kassa út 29. E. ép. 26. ajtó.
39—1479

ELADÓ HÁZ (17)

SZÉP nagytelkü ház beköltözhető 7000 s egy varrógép olcsón eladó. Erdély utca 57. Repülő tér mellett. 17—964

ELADÓ adómentes ház Eötvös u. 62. Balázs Andor Rákosi Jenő u. 5. 17—1530

EGY szoba konyhás ház eladó Józsán azonnal beköltözhető 4000 P Magoss György tér 15. 17—1854

TEGLAVETŐ Tegez u 12. számú ház eladó és egy bizónak való süldő
17—147

FÖLDBÉRLET (23)

BÉRBEADÓ 100 kat. hold föld Szatmár megyében vasut állomástól, községtől 1 percnyi távolságra. Debrecenben szőlő és gyümölcsös. Értekezni lehet délelőtt 10-től 12-ig Teleki utca 81. alatt.
23—1446

ELADÓ ÁLLATOK 14

ELADÓ 8 darab keresztezett jorkshir választási malac. Ért.: Füszeresnél Márton Kálmán 1. 14—1473

Szerkesztésért felelős: PALFI JÓZSEF
Kiadásért felelős: IFJ. SZIGETHY GYULA főszerkesztő h. igazgató
Kiadja és nyomja a TISZANTÚLI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RT.
Műszaki vezető: SZIGETHY KÁROLY